

SCHOOLPLAN 2014-2018

Inhoud

1	Inleiding en proces.....	5
2	Voorwoord	6
2.1	Identiteit.....	7
3	Ons onderwijs	8
3.1	Onderwijskundige organisatie.....	8
3.2	Aanpak zelfstandig werken	9
3.3	Opbrengstgericht werken	10
3.4	Computers en ons onderwijs.....	11
3.5	Netwerk	11
3.6	Digitale borden	12
3.7	Expressie.....	12
3.8	Verkeer	12
3.9	Groep 1 en 2.....	13

3.9.1	De “vakken” in de groepen 1-2 nader bekeken.....	13
3.10	De leerstofgebieden in groep 3 t/m 8.....	15
3.10.1	De vakken nader bekeken.....	15
4	Personeelsbeleid.....	20
4.1	Scholing:	20
4.2	Gesprekscyclus	22
4.3	Beleid op SCOLniveau.	22
5	Kwaliteitszorg.....	23
5.1	Onderwijsmethoden.....	23
5.2	Kundig team	23
5.3	Volgen en vastleggen van resultaten.....	23
5.4	Gedifferentieerd onderwijs in drie niveaus.....	24
5.5	Jaarlijkse afname van een “Kwaliteitsmeter PO”	24
6	Leerlingenzorg	28
6.1	Onderwijs op niveau.....	28
6.2	Passend onderwijs in samenwerking met de regio Leiden.....	28
6.2.1	Route van de ondersteuning in het regulier onderwijs.....	30
6.2.2	Voorwaarden.....	31
6.2.3	De route.....	32
6.3	Zeer begaafde leerlingen.....	36
6.3.1	Aanpak in de groep.....	36

6.3.2	Plusklas.....	36
6.4	Cito-Leerlingvolgsysteem	37
6.5	Ontwikkelingsvolgsysteem voor de groepen 1 en 2	37
6.6	Sociaal Emotioneel Leerlingvolgsysteem.....	38
6.7	Interne Begeleiding.....	38
6.8	Een jaar overdoen en aangepaste programma's.....	39
6.9	Versnellen	39
6.10	Remedial Teaching (RT), logopedie of andere behandelingen door een externe deskundige.....	39
6.11	Verwijzen naar een school voor speciaal (basis)onderwijs	40
6.12	Het Samenwerkingsverband WSNS.....	40
7	Kosten voor de ouders.....	41
7.1	Algemene kosten	41
7.2	Tussenschoolse opvang.....	41
8	Plannen.....	42
8.1	WMK: kwaliteitszorg.....	43
8.2	Pedagogisch klimaat, sociale en fysieke veiligheid	45
8.3	Onderwijskundige zaken en opbrengstgericht werken	49
8.4	Internationalisering en Engels.....	54
8.5	Zorg en excellentie.....	55
8.5.1	Zorg.....	55
8.5.2	Excellentie.....	56

8.6	ICT en communicatie	61
8.7	Organisatie	63

1

1 Inleiding en proces

In de loop van het schooljaar 2013-2014 loopt de geldigheid van het schoolplan van De Tweemaster af en is het tijd om een nieuw plan op te stellen. Om in het schooljaar 2013-2014 vanaf het begin zicht te hebben op de stand van zaken en de plannen voor de komende tijd is er een schoolontwikkelingsplan gemaakt voor 2013-2014. De inhoud van dit jaarplan is verder uitgewerkt en aangevuld tot een schoolplan 2014-2018. Bij het opstellen van het schoolplan zijn feiten uit een aantal documenten meegenomen. Belangrijk is het strategisch beleidsplan van SCOL, dat richtinggevend is voor het beleid van de basisscholen. Het verslag van het inspectiebezoek in juni 2012, het verslag van de visitatiecommissie die in maart 2013 de school bezocht en de uitslag van het tevredenheidsonderzoek van juni 2013 geven plus- en verbeterpunten aan die van invloed zijn geweest op het nieuwe schoolplan. In de plannen A t/m F wordt aangegeven in de tekst welk document aanleiding is geweest voor opname in het schoolplan. In de schoolgids 2013-2014 staat beschreven hoe de school zich tot nu heeft ontwikkeld. In het schoolplan 2014-2018 zijn de hoofdstukken 4 t/m 7 overgenomen uit die schoolgids. In het schoolplan zijn de ontwikkelpunten opgenomen die prioriteit hebben. Niet genoemde beleidszaken worden op peil gehouden en indien nodig worden opgenomen in een van de jaarplannen.

Een goed schoolplan wordt gedragen door het team. Het moet een plan zijn dat bij iedere leerkracht bekend is. Om dat te bereiken zal het team regelmatig bij de ontwikkeling betrokken moeten worden. Bij het verdelen van de extra taken is een werkgroep samengesteld voor het opstellen van het schoolplan. Twee collega's hebben zich aangemeld: een intern begeleider en een leerkracht die lesgeeft in groep 3 en tevens plusklasleerkracht is. Samen met de directeur vormen zij de werkgroep. De werkgroep zal de eerste aanzet geven en in teambijeenkomsten krijgen de collega's gelegenheid om er op te reageren en om zelf tekst aan te leveren. Gaandeweg het proces zal de MR voortdurend worden bijgepraat en gelegenheid krijgen om te reageren en aan te vullen. Dat geldt ook voor het managementteam van De Tweemaster. Voor uitwerking in detail kan apart overleg zijn met de intern begeleiders, de bouwcoördinatoren, de ict coördinator en/of een groepje leerkrachten. Met elkaar zullen we tot een teambreed gedragen document komen dat realistisch kan zijn voor de komende vier kalenderjaren.

2

2 Voorwoord

Visie

Onze taak is de kinderen voorbereiden op de maatschappij. Maar dat is zeker in deze tijd niet eenvoudig. De Nederlandse samenleving verandert voortdurend en dat werkt door in het onderwijs. We leven in een multiculturele samenleving. Ook is de individualisering sterk toegenomen. Daarnaast komt informatie van alle kanten tot ons en krijgen kinderen veel prikkels. Globalisering haalt de wereld dichterbij en veranderingen volgen elkaar in hoog tempo op. De maatschappij van morgen is een andere dan die van vandaag. Hoe bereiden we onze kinderen er op voor om optimaal te kunnen participeren in de samenleving van hun toekomst. We streven het na binnen onze visie door een zorgvuldig afgewogen combinatie van zelfstandigheid en vermogen tot samenwerken, met als fundament een solide basis op het gebied van taal, rekenen, kennis van de wereld en de natuur. Dit binnen de kaders van "passend onderwijs" dat wettelijk wordt per 1 augustus 2014.

Het motto van De Tweemaster, "meer dan leren alleen..." , willen we graag hoog houden:

- Naast het belang van kennisoverdracht wordt veel waarde gehecht aan de kernwaarden: respect, veiligheid, vertrouwen en plezier. Deze kernwaarden lopen door ons hele onderwijs en onze omgang met elkaar heen.
- Wij willen dat de leerlingen zich in de periode van de basisschool maximaal ontwikkelen in de aanloop tot volwaardige leden van de samenleving.
- Van belang is een veilige omgeving en een goede sfeer zodat kinderen kunnen worden uitgedaagd met steeds nieuwe taken. Op deze manier krijgen kinderen zelfvertrouwen en kunnen ze tot goede prestaties komen.
- Gesprekken over gedrag, lessen over levensbeschouwing met daaraan gekoppelde vieringen, specifieke aandacht in geval van verstoorde communicatie binnen de groep dragen bij aan een veilige omgeving en goede pedagogische sfeer. Goede omgang tussen kinderen onderling en tussen kinderen en leerkracht zien we als de basis die ervoor zorgt dat kinderen met plezier naar school gaan en tot leerprestaties komen.
- Van belang is dat elk kind zoveel mogelijk kansen krijgt om zich te ontplooiën. Dat is voor ieder kind verschillend, het onderwijskundig beleid van De Tweemaster is daarop ingericht. Vooral het zelfstandig werken dat dagelijks op het rooster staat in alle groepen, geeft de mogelijkheid om te differentiëren, en om zelfstandigheid en eigen initiatief te vragen van de kinderen.
- Door overleg met de ouders brengen we een goede samenwerking tot stand. Voor een goede ontwikkeling is een veilige en prettige school- en thuissituatie van grote betekenis.
- In het hele ontwikkelingsproces verwachten we een aandeel van de kinderen door hen aan te spreken op hun eigen verantwoordelijkheid. Bij activiteiten waarbij de kinderen leren samen te werken, samen te praten en samen te vieren is de verwachting op school dat ze zelf ook initiatieven nemen.

Binnen onze visie zijn de volgende zaken van belang:

- Het kind komt in zijn totaliteit aan bod.
- Met onderwerpen uit de actualiteit sluiten we aan bij de belevingswereld van het kind.
- De doorgaande lijn van groep 1 tot en met groep 8 is de leidraad voor de begeleiding en organisatie van het onderwijsleerproces.
- Doel is dat iedere leerling, binnen zijn/haar vermogen, zich maximaal ontwikkelt, maar minimaal voldoet aan de referentieniveaus.
- In het kader van burgerschap en integratie, maar ook vanuit intrinsieke motivatie, is respect voor waarden en normen van anderen, die zich onderscheiden in kleur, status, handicap, cultuur of geloof, onderdeel van het programma van de school. We zijn alert op pesten en discrimineren en werken aan het voorkomen ervan. En als het toch gebeurt, grijpen we direct in.

Hoe we onze doelstellingen willen bereiken is terug te vinden in een aantal uitgewerkte hoofdstukken.

2.1 Identiteit

De Tweemaster is een katholieke basisschool. De waarden en normen die aan het katholieke geloof verbonden zijn, laten we in ons handelen doorklinken. We leren de kinderen een ander in zijn of haar waarde te laten, hem/haar te accepteren zoals hij/zij is. Vanuit die gedachte van respect laten we de kinderen kijken naar andere culturen en levensbeschouwingen.

In de lessen levensbeschouwing, die door de leerkrachten zelf worden gegeven (circa een half uur per week) krijgen de leerlingen levensbeschouwelijk onderwijs, aangepast aan hun leeftijd. Hierin brengen we, via verhalen uit de bijbel en gerichte activiteiten, de fundamentele waarden van het Christendom op hen over. De verhalen over vrede en rechtvaardigheid zijn nog steeds actueel en helpen de kinderen bij het begrijpen van de wereld om hen heen en hun eigen rol daarin. Kennis staat hier niet centraal, maar meer een bewustwording van de eigen houding en inzet. De projecten, die de basis vormen voor de lessen, worden 6 maal per jaar bovenschools aangereikt. De kerkelijke feesten komen gedurende het schooljaar aan de orde. Kerst vieren we als school in het kerkelijk centrum De Regenboog. Ouders en andere belangstellenden zijn tijdens deze vieringen van harte welkom. Met Pasen gaan we ook naar de kerk of we organiseren het feest op school.

3 Ons onderwijs

3.1 Onderwijskundige organisatie

Afgelopen jaren heeft het team van De Tweemaster hard gewerkt aan ontwikkelingen op onderwijskundig gebied om vorm te kunnen geven aan "passend onderwijs" in de klassenpraktijk. De vraag naar "passend onderwijs" is vanuit het ministerie immers steeds dwingender en in de praktijk voelbaar steeds noodzakelijker. Passend onderwijs staat voor maatwerk in het onderwijs. Voor elk kind onderwijs dat zo veel mogelijk aansluit bij zijn of haar mogelijkheden en talenten. Zie voor meer informatie <http://www.passendonderwijs.nl/>. Uiteraard is het niet mogelijk om voor elke leerling een individueel plan te maken. Daarom zijn de leerlingen bij de vakken rekenen, taal, begrijpend lezen en sinds 2012-2013 ook bij spelling in 3 niveaus onderverdeeld. Een enkele leerling die naar boven, dan wel naar beneden anders presteert, krijgt een plan op maat.

In de voorgaande jaren is met ondersteuning van onderwijsadviseurs goed nagedacht over onze belangrijkste principes.

Leidraden voor De Tweemaster zijn:

- Een school te zijn waar respect, veiligheid en vertrouwen voorop staat.
- Een school te zijn die kennis overdraagt en vaardigheden aanleert.
- Een school te zijn waar de kinderen met plezier naar toe gaan.
- Een school waar voor iedere leerling passend onderwijs wordt gerealiseerd.

Vanuit deze principes is ervoor gekozen naast het klassikale systeem dat we hanteren, het zelfstandig werken in te voeren. In het schooljaar 2011-2012 is het zelfstandig werken steeds meer verfijnd. Komende jaren zullen we gebruiken om de afspraken ten aanzien van het zelfstandig werken regelmatig te evalueren en te borgen.

Doelstelling zelfstandig werken:

- Vergroting zelfstandigheid. De kinderen worden vanaf groep 1-2 meegenomen in de planning van het werk. Ze leren zelf nadenken over de verdeling van hun werk. Ze leren mee vooruitkijken, maar ook leren ze terug te kijken en te leren van wat goed ging en wat niet goed ging.
- Omgaan met uitgestelde aandacht.
- Vergroting eigen verantwoordelijkheid. Kinderen leren verantwoordelijk te zijn voor hun eigen werk en daardoor ook voor hun eigen ontwikkeling.
- Verkleining afhankelijkheid van de leerkracht. De leerkracht krijgt daarmee meer tijd om groepjes kinderen extra instructie te geven.
- Bewustwording van leren van elkaar, mogelijkheden tot samenwerking.

3.2 Aanpak zelfstandig werken

Van groep 1 tot en met 8 wordt gewerkt met een taakbrief. Per week wordt deze door de leerkrachten samengesteld. Afhankelijk van het leerjaar en afhankelijk van de leerling wordt hiermee gewerkt in de vorm van een dagtaak en/of een weektaak.

In groep 1 en 2 bestaat de taakbrief uit drie opdrachten. Voor groep 2 zijn deze opdrachten verplicht, voor groep 1 voor wie dat wil en het aankan.

In groep 3 is de taakbrief de 1e helft van het jaar vooral gericht op het leesonderwijs. Behalve lezen staat ook rekenen vanaf het begin op de taakbrief.

Vanaf groep 4 staan lezen, rekenen en taal op de taakbrief. In de volgende leerjaren komen begrijpend lezen en de zaakvakken erbij. Op de taakbrief kan de leerling aflezen aan welke taken hij/zij zelfstandig kan werken en wanneer er instructiemomenten zijn ingepland.

Om inzichtelijk te krijgen wanneer de verschillende taken zijn gedaan heeft door de hele school heen iedere dag een vaste kleur, waarmee elke afgeronde taak wordt ingekleurd.

Zelfstandig werken stimuleert leerlingen een langere tijd van een les of dagdeel zelfstandig te werken, te plannen en te organiseren.

In de onderbouw uit zich dat vooral door het zelfredzaam maken van de kinderen binnen de groep. In de bovenbouw ligt de nadruk veel meer op de individuele zelfstandigheid van het kind. Hiervoor is in de school een doorgaande, opbouwende lijn afgesproken.

Door het invoeren van zelfstandig werken hoeft de leerling niet voor elk probleem of iedere vraag naar de leerkracht te stappen. Een leerling kan altijd met zijn werk verder zodra een taak is afgerond. Hierdoor heeft de leerkracht de gelegenheid om extra instructie te geven aan kinderen die dat nodig hebben.

Bij de taakbrieven hanteert de school in groep 1-2 het individuele niveau en vanaf groep 3 wordt uitgegaan van drie niveaus. Het niveau wordt bepaald aan de hand van de Cito-lvs-toetsen, de vooruitgang die een kind boekt, de resultaten van de methode gebonden toetsen, de werkhouding en de inzet. In elke groep zijn kinderen die voor een bepaald vak extra instructie nodig hebben. De taken worden daarop qua niveau en hoeveelheid aangepast. In elke groep zijn ook kinderen die meer dan het middenniveau aankunnen. Zij krijgen verplichte extra taken in de vorm van verrijkings- en verdiepingsmateriaal.

De drie niveaus omvatten het reguliere onderwijsprogramma. Daarnaast komt het in iedere groep voor dat een enkel kind extra hulp nodig heeft omdat het basisprogramma van een bepaald vak of meerdere vakken te moeilijk is. In die gevallen, waarbij het laagste niveau van de taakbrief en de extra instructie niet voldoende zijn om de leerling met zijn probleem te helpen, zal een handelingsplan

worden gemaakt. Te denken valt bijvoorbeeld aan leerlingen met dyslexie of dyscalculie. Lees hierover meer in hoofdstuk 5 over de leerlingzorg.

Zoals eerder aangegeven is het beleid t.a.v. de taakbrief afgelopen jaren behoorlijk tot ontwikkeling gekomen. De leerkrachten, maar zeker ook de kinderen zijn enthousiast aan de slag gegaan.

De onderwijskundige veranderingen brengen behoefte aan andere materialen met zich mee. Het gaat vooral om aanvullende materialen. Methodes die aan vervanging toe zijn worden kritisch bekeken op inzetbaarheid binnen de nieuwste ontwikkelingen. Daarnaast is er behoefte aan meer materialen vooral voor kinderen die meer aankunnen. In overleg met het team is een keuze gemaakt voor materialen met extra uitdaging. Deze materialen worden ingezet voor de snelle leerling. Deze materialen worden incidenteel ook als taak opgenomen zodat ook de minder snelle leerlingen er mee in aanraking komen. Lees hierover meer in hoofdstuk 5 over de leerling zorg.

3.3 Opbrengstgericht werken

Afgelopen jaren hebben wij vooral gewerkt aan de invoering van zelfstandig werken en het invoeren van niveauonderwijs. In het schooljaar 2011-2012 zijn wij ons gaan verdiepen in opbrengstgericht werken met als doel de verbetering van de kwaliteit van ons onderwijs en daarmee verhoging van de resultaten. Bij het opbrengstgericht werken hebben wij ons in eerste instantie gericht op ons leesonderwijs, wat onder meer heeft geresulteerd in de aanschaf van een nieuwe methode voor technisch lezen voor de groepen 4 t/m 6. Afgelopen twee jaar hebben wij een aanvang gemaakt met opbrengstgericht spellingonderwijs. In een werkgroep, begeleid door een adviseur van Onderwijs Advies, hebben wij afgelopen schooljaar een aantal verbeteringen doorgevoerd in ons spellingonderwijs waardoor de kwaliteit van ons spellingonderwijs structureel naar een hoger niveau zal worden getild. Dit moeten wij uiteraard gaan merken aan de resultaten. In de groepen 1-2 wordt al langere tijd gewerkt met groepsplannen voor taal. Sinds maart 2013 werken wij in de groepen 3 t/m 8 ook met groepsplannen voor spelling. De leerlingen uit de groepen 3 t/m 8 worden ingedeeld in 3 niveaus per groep. Per niveau wordt de hoeveelheid instructie bepaald alsmede de remediërende en uitdagende activiteiten. Doel van deze niveau-indeling is om, net als bij de vakken taal en rekenen, meer tijd te investeren in de zwakke leerlingen en de leerlingen op het middenniveau en meer uitdaging te creëren voor de snelle en goede leerlingen.

Naast het verfijnen van de groepsplannen hebben wij kritisch gekeken naar de inhoud en de instructie van ons spellingonderwijs. Wij hebben de hiaten in onze methode en in onze instructie in kaart gebracht en wij hebben een plan gemaakt waarin is opgenomen hoe wij de hiaten vakkundig opvullen. Komend jaar zullen wij deze plannen schoolbreed invoeren. Met de ervaringen, die wij al opdoen in het traject opbrengstgericht spellingonderwijs, gaan wij komend jaar op zoek naar een nieuwe rekenmethode. Bij het zoeken nemen wij de leerpunten opbrengstgericht werken, voldoende differentiatie, werken in drie niveaus en het zelfstandig kunnen werken mee.

3.4 Computers en ons onderwijs

De computer is een vast gegeven in ons onderwijs. Iedere groep heeft de beschikking over minimaal twee computers. Daarnaast zijn er nog enkele werkplekken buiten de groepen. De kinderen werken op de computers met programma's die het onderwijs ondersteunen en verrijken. Het softwarepakket is afgestemd op het niveau van de jaargroep.

Natuurlijk wordt de computer ook ingezet voor extra ondersteuning en begeleiding.

Vanaf groep vijf hebben de kinderen de beschikking over gebruik van het internet. Afspraken over het gebruik van de computer en internet zijn bij iedere computer voor iedereen zichtbaar in de vorm van een oranje afsprakenlijst.

Als school vinden we het belangrijk dat de kinderen leren omgaan met de mogelijkheden van de computer als leermiddel. Maar ook de bewustwording van de gevaren van onder andere internet is een belangrijk onderwerp in het computeronderwijs.

In het dagelijks onderwijs kunnen er beelden en programma's de school binnenkomen, die wij ongeschikt vinden voor kinderen. Hierbij kan gedacht worden aan bepaalde uitingen van geweld, seks en racisme. Vooral via internet is de kans op binnenhalen van dit soort materiaal aanwezig. Als school zijn we van mening dat ongewenste uitingen moeten worden voorkomen, zonder dat de leerlingen alle verantwoordelijkheid uit handen genomen wordt. De groepen die de beschikking hebben over internet krijgen aan het begin van het schooljaar les over het gebruik en de mogelijke gevaren van het internet.

We zien het als onze opvoedkundige taak om kinderen ervan bewust te maken welke dingen wel en welke niet door de beugel kunnen en hoe je daar als leerling binnen de school mee om dient te gaan. Mailen en het gebruik van chatmogelijkheden door leerlingen wordt binnen de school niet toegestaan.

De leerkracht kijkt altijd met de kinderen mee als ze er materiaal van internet gehaald wordt. Als er ongewenst surf-, chat- en emailgedrag wordt gesignaleerd worden de kinderen hierop aangesproken of wordt er overleg gepleegd met de ICT'er van de school. Binnen SCOL zijn afspraken gemaakt in de vorm van een internetprotocol.

3.5 Netwerk

Vanaf begin 2007 maken we gebruik van SKOOL, een netwerkomgeving die speciaal voor basisonderwijs is gemaakt. Binnen dit netwerk heeft ieder kind zijn account met eigen mappen waarin de leerkracht ook inzage heeft. De software kan per leerjaar en/of per leerling ingesteld worden. Er kunnen samenwerkingsmappen, dossiermappen en inlevermappen worden aangemaakt. De resultaten worden per leerling bijgehouden en de leerkracht kan de activiteiten van de kinderen op de computer inzien. De leerkracht kan de schermen van de leerling volgen, ook als er elders in het gebouw wordt gewerkt.

Omdat ICT zich zo snel ontwikkelt en er veel gebeurt op ICT-gebied, is er voor de ouders een speciaal informatiekanaal waarop alle ICT-gebeurtenissen te volgen zijn: <http://www.icctweemaster.blogspot.com>.

3.6 Digitale borden

Al onze lokalen zijn uitgerust met digitale schoolborden. Met gebruik van deze borden kunnen de lessen nog meer interactief gemaakt worden en kunnen allerlei mogelijkheden die internet school kan bieden in de school gehaald worden.

3.7 Expressie

Op De Tweemaster wordt gewerkt met een "totaalmethode expressie" voor alle groepen: "Moet je doen". In deze methode komen de volgende aspecten aan bod:

- dans
- handvaardigheid
- drama
- tekenen
- muziek

Door gebruik van deze methode werken we aan een doorgaande ontwikkeling op expressiegebied. Uitgangspunt is dat kinderen plezier beleven aan de lessen, onder meer door het prikkelen van hun nieuwsgierigheid, zonder dat ze het houvast verliezen. Een betrokken, actieve en zelfstandige leerhouding willen we hiermee bevorderen.

Ook bij de expressievakken streven we op De Tweemaster kwaliteit na. Maar het "eindproduct" is hier minder belangrijk dan het proces, zeker als het om jongere kinderen gaat.

3.8 Verkeer

Het verkeersonderwijs sluit aan bij de eigen leef- en ervaringswereld van de kinderen. Er wordt gewerkt met voorbeeldverkeerssituaties, die het kind dagelijks tegen kan komen. Naast het leren van verkeersregels wordt aandacht besteed aan gedragsregels, zoals: hoe steek ik veilig over, hoe kan ik rekening houden met de ander, hoe neem ik veilig deel aan het verkeer als voetganger, als fietser en als gebruiker van het openbaar vervoer. In groep 7 wordt een theoretisch en praktisch verkeersexamen afgenomen. Voor het verkeersonderwijs wordt gebruik gemaakt van de methode "Wegwijs". In het kader van het project 'School op Seef', hebben wij drie jaar een verkeersleerkracht in de school gehad die tot afgelopen schooljaar aan elke groep een aantal verkeerslessen heeft gegeven. Met deze lessen leren de leerlingen, op het schoolplein en in en om de school, nog gericht hoe zij veilig oversteken en veilig fietsen. Met ingang

van dit schooljaar zullen alle groepsleerkrachten deze lessen zelf gaan integreren in hun verkeersonderwijs. Hiertoe organiseren wij driemaal per jaar een verkeersweek waarin alle leerkrachten de praktische verkeersles zullen geven. Zij worden hierbij geassisteerd door leerlingen van de groepen 8. Deze leerlingen dragen zorg voor het uitzetten van de verkeerscircuits en het begeleiden van de groepjes. Afgelopen schooljaar hebben wij hier zeer goede ervaring mee opgedaan. De verkeersleerkracht blijft voor vragen en begeleiding beschikbaar voor onze school.

3.9 Groep 1 en 2

Het werken met de kinderen in de kleutergroep gebeurt vanuit de kring. Op verschillende momenten van de dag komen de kinderen in de kring bij elkaar voor een verhaal, liedjes, versjes en speelse taal- en rekenactiviteiten, maar ook voor verkeer, levensbeschouwing en muziek. Daarnaast is er de speelwerkles waarbij kinderen aan tafels en in hoeken spelen en werken. Voor het noodzakelijke bewegen gaan ze naar de speelzaal of naar buiten op de kleuterspeelplaats.

De meeste kinderen blijven twee jaar in de kleutergroep, afhankelijk van hun ontwikkeling en leeftijd.

Bij de kleuters in groep 1-2 ligt de nadruk op het ontdekkend bezig zijn. De school biedt de uitdaging daartoe. Dat ontdekkend bezig zijn, is spelend leren. De sociale vorming speelt een grote rol in groep 1-2. De basis wordt gelegd voor een goede onderlinge sfeer in een groep waarbinnen ieder zijn plekje verdient.

De werkwijze binnen de kleutergroepen is thematisch. Gedurende enkele weken staat een bepaald thema centraal.

Met behulp van het planbord en de taakbrief kiest elk kind een activiteit. Dat kan een gerichte of vrije opdracht zijn in bijvoorbeeld de bouw-, schrijf-stempel of poppenhoek. Tevens zijn de taken van de taakbrief opgenomen in dit keuzemoment. Bij alle activiteiten leren de kinderen meerdere dingen tegelijk: wie speelt in de poppenhoek, is bezig met taalontwikkeling en met sociale vorming, wie met de lotto speelt leert getallen en kleuren, wie op een vel papier golven tekent, is bezig met voorbereidend schrijven.

3.9.1 De "vakken" in de groepen 1-2 nader bekeken

3.9.1.1 Oriënterend rekenen en wiskunde

Via het maken van figuren, bouwsels, tekeningen enz. gaat de kleuter om met hoeveelheden. Daardoor ontstaat getalbegrip, ruimtelijk inzicht en kennis van begrippen, onmisbaar voor het latere rekenonderwijs.

Buiten het handelend bezig zijn met hoeveelheden, wordt uiteindelijk de stap gezet naar "het platte vlak".

Bronnen en methoden die ons daarbij ter beschikking staan zijn:

- Materialen en activiteiten die de rekenontwikkeling bevorderen: hoeveelheden, tijd en maten.
- Schatkist (een methode voor de onderbouw met te behandelen thema's)

3.9.1.2 Nederlandse taal

Behalve aan de ontwikkeling van de woordenschat geven we veel aandacht aan de zogenaamde auditieve ontwikkeling, een belangrijke voorwaarde voor het latere taalonderwijs en om via de taal informatie te kunnen overdragen.

Bronnen en methoden die ons daarbij ter beschikking staan zijn:

- Materialen en activiteiten die taalontwikkeling bevorderen;
- Schatkist

Aan de hand van materialen en activiteiten leren we de kleuters het zien van steeds kleinere verschillen. Dit is van belang bij het latere leesonderwijs.

De kleuters komen bij diverse materialen vaak in aanraking met het woord en letters.

3.9.1.3 Letter centraal

Iedere week of soms voor de duur van het thema staat een letter centraal in de groep, de letter van de week. De kinderen bedenken zoveel mogelijk woorden met deze letter. Er wordt samen met de kinderen een beeldwoorden web van de woorden gemaakt of materialen gezocht die beginnen met deze letter. De letter van de week gebruiken wij onder andere voor het stimuleren van letterkennis en fonologisch bewustzijn.

Bronnen en methoden die ons daarbij ter beschikking staan zijn:

Materialen en activiteiten die taalontwikkeling bevorderen;

- Allerlei materialen die het zien van kleine verschillen of overeenkomsten bevorderen
- Schatkist

3.9.1.4 4.13 Cijfer centraal

Ieder schooljaar wordt er na januari behalve een letter per week/periode ook een cijfer aangeboden. In deze periode staat een cijfer centraal (starten bij 1 eindigen bij 10) centraal. De kinderen die in groep 2 zitten oefenen het cijfer tevens te schrijven in een cijferschrijfboekje

3.9.1.5 Schrijven

We stimuleren de motorische ontwikkeling van de kleuter d.m.v. allerlei activiteiten, van grote bewegingen tot kleine. Een soepele motoriek en een goede pen greep zijn van belang bij het latere schrijfonderwijs. De methode "Pennestreken" staat o.a. ter beschikking om de kinderen voor te bereiden op het schrijven in groep 3.

3.9.1.6 Wereldoriëntatie

De wereld van een kleuter is de wereld om hem heen. Dat is ons uitgangspunt bij het beter leren kennen van die wereld. Via de thema's leren de kinderen de wereld om zich heen kennen en herkennen.

3.9.1.7 Lichamelijke opvoeding

Een kleuter is beweeglijk en zal daarvoor dus ruimte moeten krijgen. We bieden dat in de vorm van vrij spelen, buiten of in de kleutergymzaal. Geleide bewegingslessen in de kleutergymzaal bestaan uit bijv. tik- en zangspelletjes, een les met gymmateriaal of een les waarin bepaalde technische vaardigheden centraal staan, zoals bijvoorbeeld vangen en werpen. De kinderen in de groepen 1-2 krijgen minimaal 1 maal per week spel, beweging op muziek of gymnastiek in de speelzaal.

3.10 De leerstofgebieden in groep 3 t/m 8

Tot de leerstofgebieden behoren alle vakken waarin op school lesgegeven wordt. Scholen zijn niet helemaal vrij in wat binnen deze leerstofgebieden wordt aangeboden. De overheid stelt eisen in de vorm van referentieniveaus: een basispakket dat elke leerling zou moeten beheersen. Onze school werkt met methoden voor alle leerstofgebieden. Deze methoden zijn zo door ons geselecteerd dat zij niet alleen voldoen aan het behalen van deze referentieniveaus, maar ook een meerwaarde bieden voor ons onderwijsaanbod. De gekozen methoden bevatten behalve de basisstof voor alle kinderen, leerstof voor leerlingen die extra instructie nodig hebben en verdieping- en verrijkingstof voor leerlingen die behoefte hebben aan meer dan de basisstof alleen. Op deze manier kan ons onderwijs uitdaging bieden aan alle leerlingen.

3.10.1 De vakken nader bekeken

3.10.1.1 4.18.1 Rekenen en wiskunde

Voor rekenen gebruiken wij de methode "Pluspunt". Dit is een realistische rekenmethode die uitgaat van het dagelijks leven. Daardoor kunnen de leerlingen zich iets voorstellen bij de rekensommen en beter onder woorden brengen wat het rekenprobleem is en hoe je het

kunt oplossen. Daarnaast worden schema's en tekeningen gebruikt om de problematiek inzichtelijk te maken. In de rekenles leren de kinderen om praktische problemen uit het dagelijkse leven op te lossen. De manier waarop kinderen tot een oplossing komen mag verschillen. De kinderen leren tabellen en grafieken zelf te lezen en te maken. Ook leren de kinderen bepaalde rekensommen op een handige manier uit het hoofd te maken. Voor ingewikkelde bewerkingen kan de rekenmachine soms deel uitmaken van het rekenonderwijs.

De hoeveelheid oefening die kinderen nodig hebben verschilt van kind tot kind. Zo zullen er in de groep kinderen zijn die alleen de basisstof maken en kinderen die alle sommen maken. Daarnaast krijgen kinderen die op rekengebied verder zijn dan de meeste kinderen uit de groep en niet meer alle oefenstof hoeven maken, een routeboekje. In dit boekje staat welke sommen de kinderen nog wel moeten maken. Daarnaast werken deze kinderen in uitdagend rekenmateriaal zoals rekentijgers en Kien.

Als u met uw kind over rekenen praat, houdt er dan rekening mee dat ze het vermenigvuldigen en delen tegenwoordig (meestal) anders leren dan u van vroeger gewend bent.

Softwareondersteuning bij rekenen en wiskunde wordt ingezet met Hoofdwerk en Ambrasoft. Daarnaast werken we sinds dit jaar met Rekensprint voor automatiseringsproblemen.

4.18.2 Taal

Taal is bij uitstek het instrument om met elkaar in contact te komen en een boodschap aan elkaar door te geven of van een ander te ontvangen. De Tweemaster werkt met de methode "Taal op maat". Bij het mondelinge taalgebruik richten we ons vooral op luisteren en spreekvaardigheid. We leren kinderen om hun eigen mening onder woorden te brengen, te luisteren naar wat anderen zeggen en daarop te antwoorden. Vanaf groep 5 houden de leerlingen spreekbeurten. Vanaf groep 6 houden de leerlingen ook boekbesprekingen. Daarnaast houden de leerlingen presentaties voor de groep bij bepaalde vakken. Bij het schriftelijke taalgebruik schenken we veel aandacht aan spelling en werkwoordsvormen. Dit jaar hebben wij onze spellingmethode onder de loep genomen en het instructiemodel Directe instructie meer ingezet. (Zie hiervoor ook hoofdstuk 3.3, opbrengstgericht werken.) Tevens hebben wij aanvullende materialen aangeschaft die we kunnen inzetten voor de zwakkere spellers. Daarnaast is de methode Kies en doe aangeschaft als verrijking voor de goede spellers in de groepen 5 t/m 8. Met deze methode gaan de leerlingen aan de slag met creatieve schrijfp opdrachten waarbij een juiste spelling steeds een van de uitgangspunten vormt. Dit schooljaar gaan wij deze materialen stapsgewijs inzetten.

Naast deze taalonderdelen vormen stellen, vergroten van de woordenschat en grammatica een belangrijk deel van ons taalonderwijs. Daarnaast maken de leerlingen zowel thuis als op school steeds vaker werkstukken, die ook bijdragen aan het vergroten van de taalvaardigheid van leerlingen. Flits en Spellingwerk zijn de softwareprogramma's die ondersteuning bieden bij taal.

3.10.1.2 Lezen

In groep 3 beginnen de meeste kinderen met het leren lezen in meer methodische vorm. Er wordt gewerkt met de nieuwe versie van "Veilig leren lezen", die vanaf het begin rekening houdt met verschillen. We maken gebruik van de software die bij deze methode hoort. Het gaat zowel om software voor het digitale bord als ook voor de individuele leerling. In groep 3 is het leren lezen erg belangrijk. Daar beginnen de meeste kinderen met het leren lezen. Naast het technisch lezen besteden we veel aandacht aan het leren begrijpen van de tekst. De betekenis van de moeilijke woorden wordt uitgelegd en het kind vertelt het verhaaltje na.

Toen het beleid technisch lezen onder de loep is genomen, onder begeleiding van Onderwijs Advies is ter verbetering van het technisch lezen de leerlijn bekeken. Om de doorgaande lijn compleet te maken hebben wij gekozen voor een nieuwe methode voor technisch lezen: Estafette. Halverwege het schooljaar 2010-2011 zijn de groepen 4 en 5 met deze, zeer gedifferentieerde, methode begonnen. In januari 2012 is ook in de groepen 6 gestart met deze nieuwe methode. In de groepen 7 en 8 wordt vooral gewerkt aan het onderhouden van het technisch leesniveau. In deze groepen wordt niet gewerkt met een methode, maar er worden verschillende vormen van technisch lezen aangeboden. Door gebruik van de methode Estafette t/m groep 6, zullen leerlingen immers met een hoger niveau instromen in de groepen 7 waardoor onderhoud voldoende is om de leerlingen op dit hoge niveau te houden. In de groepen 7 en 8 zal worden gewerkt aan het voordragen van teksten voor de klas, lezen met kleuters, mandjeslezen (een themamandje per groep met tijdschriften, educatieve boeken, strips), stil lezen uit een eigen leesboek. Met de aanschaf van de methode en de andere manier van werken in de hoogste groepen, verbeteren wij de kwaliteit van ons leesonderwijs sterk.

In de hogere groepen komt de nadruk steeds meer op het begrijpend en studerend lezen te liggen. Hiervoor wordt vanaf groep 4 de methode "Goed Gelezen" gebruikt. Daarnaast gebruiken wij Nieuwsbegrip dat ingezet kan worden voor de sterke en de juist minder sterke leerling op het gebied van begrijpend lezen. Elke week is er een nieuwe tekst over een actueel nieuwsfeit, waarin een leesteknik voor begrijpend lezen centraal staat.

Op De Tweemaster leren de kinderen niet alleen technisch en begrijpend lezen. We proberen ze ook liefde voor boeken bij te brengen. We lezen op school veel voor en voor gebruik in school is er in elke klas een abonnement voor de bibliotheek waar kinderen boeken kunnen lenen. De kinderboekenweek is een moment in het jaar met bijzonder veel aandacht voor lezen.

3.10.1.3 Schrijven

Kinderen leren schrijven met de methode "Pennenstreken" die tot en met groep 7 wordt gebruikt. Een voorbeeld van de letterkaart is op school verkrijgbaar. Schrijfonderwijs draagt er toe bij dat leerlingen een duidelijk leesbaar, verzorgd en vlot handschrift ontwikkelen. Wij vinden het gebruik van een vulpen belangrijk voor het aanleren van een duidelijk handschrift. Wie met een vulpen kan schrijven, kan met alle schrijfmaterialen schrijven. Halverwege groep 3 vragen wij alle leerlingen een "Stabilo" pen te kopen, die voor de kinderhand gemaakt is. Ouders dienen zelf te zorgen dat de leerlingen steeds voldoende vullingen meenemen.

3.10.1.4 Aardrijkskunde

In de aardrijkskundelessen worden thematische onderwerpen besproken binnen een bepaald gebied. In groep 5 is dat de eigen omgeving, in groep 6 Nederland, in groep 7 Europa en in groep 8 de wereld. De methode die we gebruiken voor Aardrijkskunde heet "Een wereld van verschil".

Een ander onderdeel van aardrijkskunde is topografie. Als school hebben we hierin een selectie gemaakt van de belangrijkste landen, plaatsen en wateren. In groep 5 leren de kinderen de Nederlandse provincies en de hoofdsteden ervan. In groep 6 leren de kinderen de overige belangrijke plaatsen van Nederland, in groep 7 komt Europa aan de orde en in groep 8 de wereld.

Voor topografie wordt de digitale methode van Agteres gebruikt.

3.10.1.5 Geschiedenis

Voor het vak geschiedenis maken wij gebruik van de methode 'Brandaan'. In de groepen 4 wordt het historisch tijdsbesef vanuit de leef- en belevingswereld van de kinderen ontwikkeld. Het werkboek waarin de leerlingen werken richt zich niet puur op geschiedenis, maar ook de vakken aardrijkskunde en biologie/natuur komen aan bod. Vanaf groep 5 komen per leerjaar 5 tijdvakken aan bod. In de groepen 5 en 7 zijn dat de tijdvakken: Jagers en boeren, Romeinen en Grieken, monniken en ridders, steden en staten en ontdekkers en hervormers. In de groepen 6 en 8 komen de overige tijdvakken aan bod te weten: De tijd van de regenten en vorsten, pruiken en revoluties, burgers en stoommachines, de wereldoorlogen en de tijd van televisie en computer. De methode bevat veel mogelijkheden voor samenwerken, interactie en verdieping.

3.10.1.6 Biologie /Natuurkunde / Techniek

Biologie en natuur worden geïntegreerd gegeven. Belangrijke onderdelen zijn bijvoorbeeld het menselijk lichaam en magnetisme. Het gaat hierbij niet alleen om het verwerven van kennis, maar vooral om een verantwoorde houding ten opzichte van onze leefomgeving. Wij leren de kinderen dat ieder mens, jong en oud, mede verantwoordelijk is voor een schoon en gezond leefmilieu. Het centrum voor Natuur- en Milieueducatie (NME) biedt de gelegenheid aan de kinderen om nader kennis te maken met allerlei aspecten van de natuur. Aansluitend bij de lessen over natuurkennis worden excursies gemaakt, indien mogelijk.

Onze school maakt gebruik van de methode "Leefwereld" voor de groepen 1 t/m 4 en de methode "Natuurlijk" voor de groepen 5 t/m 8.

Voor techniek hebben wij in het kader van een techniekproject een aantal techniekdozen kunnen aanschaffen. Thema's als constructie, transport en beweging, communicatie en elektriciteit en productie kunnen hiermee in de klas worden uitgewerkt. In groep 8 komt specifiek seksuele voorlichting aan de orde. In de andere groepen gaan de leerkrachten op dit onderwerp in, als het via een ander onderwerp of via de actualiteit ter sprake komt. Dat geldt ook voor seksuele diversiteit.

3.10.1.7 Engels

Met ingang van het schooljaar 2014-2015 wordt er Engels gegeven vanaf groep 1. In eerste instantie beginnen we daarmee in een pilot. De nadruk zal in de onderbouw en de middenbouw liggen op luisteren en praten. In de komende jaren zal blijken hoe de organisatie van de Engelse les eruit gaat zien in de groepen 1 t/m 8.

In groep 7 en 8 gaan we eerst nog even verder met de methode die we al langer hanteren. De nadruk ligt op het spreken en lezen, niet op de grammatica, al komt dat zeker aan bod. Aan de hand van voorbeeldzinnen leren de kinderen hoe ze zich in het Engels kunnen redden in eenvoudige situaties. Zo leren ze zinnen op het gebied van wonen, kleding en op reis gaan. We werken met de nieuwste versie van 'Hello World'. Om de les wordt gestart met een filmpje op het digibord als introductie van de les waarna leerlingen op hun eigen niveau in een werkboek aan de slag gaan. Om de aansluiting op het voortgezet onderwijs te vergroten zal in de klassen meer geoefend worden met woordenschatonderwijs en de leerlingen zullen af en toe huiswerk meekrijgen om te leren/maken. Voor het leren van het huiswerk wordt gebruik gemaakt van het programma www.wrts.nl, waar leerlingen thuis mee kunnen oefenen.

3.10.1.8 Bewegingsonderwijs

De groepen 3 t/m 8 gaan 2 maal per week naar de gymzaal. Daar krijgen ze afwisselend spel- en bewegingslessen. Bij spel ligt de nadruk op samenwerken, tactiek en zelfstandig spel. Bij bewegen ligt de nadruk op het aanleren en verbeteren van vaardigheden. De lessen bewegingsonderwijs worden door de eigen leerkracht gegeven. Indien de eigen leerkracht geen bevoegdheid heeft wordt tijdens de gymles van groep gewisseld. Binnen het team wordt dit met elkaar geregeld.

3.10.1.9 Huiswerk

Bij ons op school krijgen de leerlingen vanaf groep 6 huiswerk. Dit wordt op Schoudercom aangegeven in de kalender van de betreffende groep. Ook zullen de kinderen het in hun agenda moeten noteren. Wij vinden het belangrijk dat het kind leert om thuis een taak te maken of te leren. In het voortgezet onderwijs is huiswerk heel gewoon, daarom willen wij de kinderen daarop voorbereiden. Op school wordt de nodige tijd en zorg besteed aan het leren studeren: begrijpend en studerend lezen, maken van een tijdsplanning en gebruik van agenda. Uw toezicht op en aandacht voor het huiswerk is voor uw kind een belangrijke stimulans. In onderstaande tabel hebben de opbouw van de hoeveelheid huiswerk aangegeven.

Groep 6	Vanaf de herfstvakantie 1 x per week Na de kerstvakantie 2 x per week
Groep 7	Tot de herfstvakantie 2 x per week Na de herfstvakantie 3 x per week Na de kerstvakantie 4 x per week
Groep 8	Tot de herfstvakantie 1 vak per dag Vanaf de herfstvakantie 2 vakken per dag met uitzondering van de woensdag

4 Personeelsbeleid

Het onderwijs op De Tweemaster wordt m.i.v. het schooljaar 2014-2015 gerealiseerd door een team van zeventwintig personen. De directie wordt gevormd door de directeur en de adjunct-directeur. De directeur is eindverantwoordelijk voor het reilen en zeilen binnen de school en heeft de portefeuilles algemene zaken, onderwijs, personeel, financiën en neemt deel aan de MR vergadering. De adjunct-directeur heeft lesgevende taken en daarnaast coördineert hij de werkgroepen en de uitwerking van de extra taken van de leerkrachten. Hij is de preventiemedewerker en beheert en coördineert het veiligheidsbeleid. Andere taken zijn coördinatie van de ouderraad en deelname aan het managementteam. Het managementteam wordt gevormd door de directie en drie leerkrachten die als extra taken de coördinatie van een bouw hebben. Er zijn drie bouwen: 1-2, 3 t/m 5 en 6 t/m 8. De taak van bouwcoördinator is er voor de dagelijkse gang van zaken, maar vooral voor de bewaking en ontwikkeling van het onderwijskundig beleid binnen de betreffende bouw. In het managementteam wordt ervoor gezorgd dat alles in een doorgaande lijn wordt afgestemd. De bouwcoördinatoren vervullen een belangrijke rol op De Tweemaster. Zij zijn het eerste aanspreekpunt voor de leerkrachten en als bouw hebben ze hun eigen overleg.

Op De Tweemaster spreken we ook over het management+ team. Het gewone MT wordt dan aangevuld met de twee intern begeleiders en met de ict-coördinator. Op school heeft alles met elkaar te maken en binnen het management+ team kan het totale beleid met elkaar verbonden worden. In een heel schooljaar komt het hele team slechts af en toe bij elkaar. Door het jaar heen is op de teamvergaderingen de helft van het personeel aanwezig. Op de verplichte teamstudiemomenten is het hele team aanwezig. Dat zijn dus belangrijke momenten voor visie, afspraken en gezamenlijke scholing.

Binnen het team is een administratieve kracht die één dag in de week het team ondersteunt.

Twee conciërges bieden ook veel ondersteuning aan het team, maar zij zijn niet opgenomen in de formatie. Zij zijn gedetacheerd vanuit de Zijlbedrijven.

4.1 Scholing:

Het team van De Tweemaster is hard aan het werk om de onderwijskwaliteit te verstevigen, te verhogen en te verbreden. Te verstevigen door inhoudelijk meer de diepte in te gaan. Te verhogen door te werken aan de verhoging van de opbrengsten en te verbreden door leerstof toe te voegen aan het bestaande lespakket. Taal in de groepen 1-2, voortgezet technisch lezen en spelling in de midden-en bovenbouw zijn vakken waarover is nagedacht wat hoe we er inhoudelijk mee bezig zijn en er zijn veranderingen doorgevoerd ter versteviging. We houden regelmatig de resultaten tegen het licht en kijken nu naar het verschil in vaardigheidsscores om te kunnen constateren of er sprake is van voldoende groei in de leerontwikkeling van een leerling. Er worden afspraken gemaakt op punten waar dat niet te zien is. In het kader van het traject excellentie zijn we steeds alerter op wat kinderen die meer aan kunnen nodig hebben. Een

proces dat nog gaande is en aansluit op het lesgeven in drie niveaus dat in de praktijk steeds meer wordt uitgevoerd, ook groeps doorbroken. Vanuit maatschappelijk oogpunt wordt ook het belang gezien te verbreden en is afgesproken dat de school in 2014-2015 een start maakt met Engels vanaf groep 1.

Het team van De Tweemaster wil vooruit en is enthousiast om scholing op te pakken.

*PBS Positive Behaviour Support. Deze begeleiding over gedrag en gedragsregels voor de hele school is opgepakt omdat vanuit het team en de ouders in vragenlijsten is aangegeven dat er behoefte aan eenduidig beleid is. Het team volgt dit traject vanaf oktober 2013. Het zal doorgaan t/m 2015-2016. Er worden afspraken gemaakt over gedrag in de openbare ruimtes en in de klas. De afspraken zijn gekoppeld aan waarden. Klassenmanagement is er een onderdeel van. Medewerking wordt verwacht van kinderen, teamleden en ouders. De organisatie "Impuls" biedt de ondersteuning.

*Excellentie. Beleid over excellentie is eerder opgesteld. Dit beleid vraagt om verdieping en verder uitwerking. Hoe kunnen we in de klas omgaan met excellente leerlingen? Afspraken over de screening, de aanpak in de klas, inzet van middelen, inzet van de plusklas, ondersteuning van de coördinator excellentie. Allemaal vragen die om antwoorden vragen. Op SCOL niveau kan de bovenschoolse coördinator ons ondersteunen.

*Heutink Academie. Alle teamleden moeten voortdurend in ontwikkeling zijn synchroon met de onderwijskundige ontwikkelingen waarmee ze te maken hebben. De Tweemaster heeft voor één jaar een contract afgesproken voor E-learning. E-learning kan de oplossing gaan bieden voor het probleem van de wisselende aanwezigheid van parttimers. Je kunt een cursus doen op een zelf gekozen moment, thuis of op school. Je doet de cursus alleen of samen. De toets moet je wel alleen doen. Bij de start met de Heutink Academie hoort een informatieve bijeenkomst ter introductie. Alle teamleden moeten de module "Wereld in getallen doen" omdat we die methode nieuw gaan invoeren. Daarnaast gaat ieder teamlid een module naar keuze volgen. Extra modules kunnen op aanvraag worden gedaan. Indien deze manier van scholing bevalt wordt het contract verlengd.

*Invoering "Wereld in getallen". Dit vraagt van iedere leerkracht bestudering van de methode. Met elkaar overleggen over de ervaringen en de aanpak. Vanuit Heutink zal een bijeenkomst zijn ter ondersteuning van de invoering.

*Engels, een taal waarmee we in de maatschappij en in onze omgeving steeds meer te maken hebben. De Tweemaster gaat meedoen met de start van een SCOL breed traject. In 2014-2015 wordt een start gemaakt met Engels vanaf groep 1. De onder- en middenbouw maken de start. Later zal de bovenbouw aansluiten. In de bovenbouw wordt aanvankelijk de huidige methode nog gebruikt. In de onder- en middenbouw gaat het vooral om de spreektaal Engels ingezet op allerlei dagelijkse momenten. Voor de teamleden horen daar trainingen bij. Het traject heeft voor de totale invoer zeker vier jaar nodig.

* Impulsgelden. Leerkrachten kunnen bij het bestuur een aanvraag doen voor impulsgelden voor een 1 of 2 jarig project . Een project dat innovierend zal zijn en voor de ontwikkeling van de totale school van belang kan zijn. Het mag niet worden ingezet voor formatie van de groepen of materiële kosten. Het gaat om de vergoeding voor personele inzet bij proefprojecten en moet dus echt als extra worden gezien. Er zijn twee aanvragen door het team gedaan. Eén voor de ontwikkeling van beleid in de groepen 1 t/m 4 voor de plusklas. En één voor de ontwikkeling van beleid op het geven van feedback aan leerlingen. Het project "effectieve feedback naar leerlingen als didactische vaardigheid van leerkrachten" is goedgekeurd en wordt opgenomen in de jaarplanning

4.2 Gesprekscyclus

Ieder voorjaar wordt het formatiebudget voor het volgend schooljaar vastgesteld en wordt bepaald hoeveel groepen er zullen zijn en hoe de groepen verdeeld worden onder de leerkrachten. Daarover wordt met het hele team gesproken op een teambijeenkomst. Dat gebeurt ook zo met het vaststellen van de extra taken en de verdeling van die taken onder de teamleden. Vervolgens ontvangt ieder teamlid een overzicht met de werktijdfactor, de lesgevendende taken en een overzicht met de verdeling van de extra taken. Op dat overzicht staat de geplande teamscholing en later wordt het overzicht aangevuld met de persoonlijke scholing. Het overzicht is een onderdeel van het jaarlijkse functioneringsgesprek.

De directeur voert met alle personeelsleden jaarlijks het functioneringsgesprek binnen de periode van oktober tot juni. Ruim van te voren wordt het teamlid op de hoogte gesteld van de datum van het gesprek. De directeur gaat in de periode ervoor op bezoek in de klas. In de meeste gevallen is de directeur al een paar keer in de klas geweest. In het begin van het schooljaar bezoekt de directeur alle groepen en controleert dan o.a. de klassenmap. Flitsbezoeken en/of extra bezoeken i.v.m. een beoordeling kunnen ook al hebben plaatsgevonden.

4.3 Beleid op SCOLniveau.

*Normjaartaak

*Verzuimbeleid

*Mobiliteitsbeleid

*Privacyreglement verwerking persoonsgegevens

*Evenredige vertegenwoordiging van vrouwen in het onderwijsmanagement in het primair onderwijs

5 Kwaliteitszorg

De Tweemaster heeft de kwaliteit van het onderwijs hoog in het vaandel. Onze kwaliteitszorg berust op de volgende zes pijlers:

1. Gebruik maken van goede, moderne onderwijsmethoden
2. Werken met een kundig team
3. Volgen en vastleggen van de resultaten van de leerlingen
4. Gedifferentieerd onderwijs bieden in drie niveaus
5. Planmatig hulp geven door middel van effectieve instructie.
6. Tweejaarlijks afnemen van een kwaliteitsmeter PO.

5.1 Onderwijsmethoden

Bij de keuze en aanschaf van een nieuwe methode gaan we weloverwogen te werk. Een methode moet qua uiterlijk aantrekkelijk voor de kinderen zijn, maar vooral een uitdaging vormen voor ieder kind. De methoden moeten voldoen aan de referentieniveaus, die door het ministerie zijn vastgesteld en passen bij het onderwijskundig beleid van de school. De methoden die we kiezen kunnen worden ingezet bij het onderwijs in drie niveaus. Naast lessen die zich lenen voor gerichte instructie zitten er veel lessen in waaraan kinderen zelfstandig kunnen doorwerken.

5.2 Kundig team

Een hele belangrijke factor voor het welslagen van de onderwijskundige ontwikkeling van de leerlingen is de leerkracht. Daarvan zijn de leerkrachten van de Tweemaster zich goed bewust. We zorgen ervoor, dat we op de hoogte blijven van de nieuwste onderwijsontwikkelingen en de nieuwe media. Dit doen we door regelmatig studiedagen te organiseren en door andere vormen van bijscholing. Daarnaast overleggen we regelmatig als team, als bouw of als collega's van de parallelklassen.

Naast ons vaste team geven ook regelmatig stagiaires van de Pabo les op onze school, onder de eindverantwoordelijkheid van de begeleidende groepsleerkracht. Dit vinden wij een goede zaak, omdat we hen daarmee helpen om in de toekomst een goede leerkracht te worden, en omdat het contact met de Pabo en jonge collega's van groot belang is voor levendig en modern onderwijs.

5.3 Volgen en vastleggen van resultaten

Kwaliteitszorg betekent dat we voortdurend moeten meten hoe de resultaten van de onderwijsinspanningen zijn. Dit betekent dat we op gezette tijden de vorderingen van de leerlingen toetsen. Hierdoor wordt zichtbaar of bepaalde leerlingen extra aandacht behoeven en kunnen we de resultaten vergelijken met het landelijk gemiddelde.

Onder het kopje "Leerlingvolgsysteem" (hoofdstuk 7.5) leest u hier meer over.

Kwaliteit is tenslotte ook af te lezen aan de tevredenheid van de leerlingen en de ouders. Het blijkt dat veel nieuwe leerlingen worden aangemeld op advies van tevreden ouders, die al een kind bij ons op school hebben.

5.4 Gedifferentieerd onderwijs in drie niveaus

We bieden ons onderwijs aan in drie niveaus. Daarmee geven we antwoord op de vraag wat kinderen nodig hebben. Hierover is meer te lezen in hoofdstuk 3.

5.5 Jaarlijkse afname van een "Kwaliteitsmeter PO"

Om structureel de kwaliteit in kaart te kunnen brengen is eind 2013 door de directeuren van SCOL gekozen voor de invoering van WMK. WMK is een instrument voor kwaliteitszorg en integraal personeelsbeleid, een instrument dat kan worden ingezet voor de ontwikkeling van de school en de ontwikkeling van de medewerkers. De kwaliteitszorg wordt daarmee een cyclisch proces, waarbij de school systematisch de kwaliteit van een aantal vooraf vastgestelde beleidsterreinen bespreekt, beschrijft, realiseert, beoordeelt en evalueert. Het is gericht op het vasthouden of verbeteren van de kwaliteit.

WMK baseert zich op een methodische aanpak met de PDCA-cyclus.

- 1.To **plan**: vaststellen van de doelen van de school.
- 2.To **do**: realiseren van de doelen in de praktijk.
- 3.To **check**: controleren of de doelen daadwerkelijk gerealiseerd worden.
- 4.To **act**: wat goed gaat vasthouden (borgen) en verbeterpunten realiseren.

WMK werkt met kwaliteitskaarten. Per beleidsterrein wordt een kaart aangemaakt die de kwaliteit van de school op dat onderdeel beschrijft.

De directeuren /po SCOL hebben met elkaar afgesproken samen op te trekken bij de invoering van WMK. En er is afgesproken jaarlijks 6 tot 7 kaarten af te nemen.

Het schema van afnemen van De Tweemaster in de jaren 2013 t/m 2017.

Onze beleidsterreinen kwaliteitszorg	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017
1.Levensbeschouwelijke identiteit				x
2.Leerstofaanbod				x
3.Taalleesonderwijs			x	
4.Rekenen en Wiskunde			x	
5.Sociaal-emotionele ontwikkeling		x		
6.Actief burgerschap en sociale cohesie				x
7.ICT			x	
8.Leertijd	x			
9.Pedagogisch handelen	x			
10.Didactisch handelen	X scol			
11.Actieve rol van de leerlingen		x		
12.Schoolklimaat				x
13.Zorg en begeleiding		x		
14.Passend onderwijs-afstemming		x		
15.Opbrengstgericht werken			x	
16.Opbrengsten	X scol	X scol	X scol	X scol
17.Schoolleiding			x	
18.Beroepshouding	x			
19.Professionalisering			x	

Integraal Personeelsbeleid				
20.Interne communicatie	x			
21.Externe contacten				x
22.Contacten met ouders		x		
23.Voor- en vroegschoolse educatie				
24.Kwaliteitszorg	X scol			
TOTAAL	7	6	7	6

In februari 2013 is de QuickScan afgenomen bij de leerkrachten over de 7 beleidsterreinen die staan vermeld in het schema. Grofweg is de uitslag daarvan bekend. In juni 2014 is er een vergadering om de uitslag te bespreken om punten voor borging en/of voor verbetering vast te stellen. Deze worden meegenomen in de jaarplanning 2014-2015.

Om WMK rustig te kunnen invoeren is ervoor gekozen ouders nog niet mee te nemen in de QuickScan. Uiteraard gaat dat in de toekomst wel gebeuren. Dat geldt ook voor kinderen van de hogere groepen.

Resultaten van het vorige meetinstrument die geleid hebben tot verbeterpunten blijven natuurlijk staan indien er nog niet genoeg borging heeft plaatsgevonden en krijgen ook een plekje in de jaarplanning 2014-2015. Daarnaast zijn er aandachtspunten voor het komende jaar die voortkomen uit initiatieven.

Tot zover is bekend dat we gaan werken aan:

- Vervolg van PBS met aandacht voor het gedrag in de klas en daaraan gekoppeld het klassenmanagement.
- Invoering van de nieuwe methode rekenen: "Wereld in getallen".
- Invoering van het groepsplan rekenen in de groepen 3 t/m 8.
- Invoering van Engels vanaf groep 1 met de Early-bird methode.
- Vaststellen en uitvoeren veiligheidsbeleid met als extra puntje het gebruik van medicijnen.
- Kennismaking en cursus volgen bij de digitale Heutink academie.
- Overgang naar "Winsys", met deskundigheidsbevordering voor het team.
- De professionele cultuur is een thema dat voortdurend de aandacht vraagt. Het is een langdurig traject dat nog veel impulsen nodig heeft.

- Het project "effectieve feedback naar leerlingen als didactische vaardigheid van leerkrachten". Een project dat van de grond komt op initiatief van een leerkracht met financiële ondersteuning vanuit impulsgelden die beschikbaar zijn gesteld door het bestuur.

Een aantal punten zullen we nog niet loslaten:

- Voortzetten opbrengstgericht werken gekoppeld aan lezen in de onderbouw en spelling in de midden- en bovenbouw, met borging in groepsplannen.
- In de onderbouw voorzetting groepsplan rekenen.
- Evaluatie en voortzetting methode Estafette in de groepen 4 t/m 7.
- Uitvoering beleid excellentie door de hele school.
- Vervolg op verbetering van de interne en externe communicatie.
- Aandacht voor de verbinding van de twee locaties n.a.v "Overstag".
- Uitvoering van TSO, in de klas met de leerkracht en op het plein met pleinwachters van B4kids.

6 Leerlingenzorg

6.1 Onderwijs op niveau

De Tweemaster is klassikaal georganiseerd. De kinderen van een zelfde leeftijd zitten in dezelfde groep. Om organisatorische redenen kan het voorkomen dat groepen worden samengevoegd in combinatiegroepen. Ondanks het gegeven dat er dan in een groep leerlingen van verschillende leeftijden zitten, krijgen de leerlingen in dergelijke combinatiegroepen de leerstof van hun eigen leerjaar aangeboden. De leerkrachten proberen de leerstof te geven die bij uw kind past. Onderwijs op maat (adaptief onderwijs) is een begrip dat we steeds verder ontwikkelen. Vanuit het ministerie wordt in het verlengde hiervan steeds meer aangedrongen op passend onderwijs.

Wij geven veel aandacht aan alle leerlingen. Geen kind is gelijk en juist met zwakke en goede leerlingen houden we extra rekening. Als de ontwikkeling wat minder vanzelfsprekend verloopt, bijvoorbeeld door sociale of emotionele problemen, bieden we extra hulp.

In hoofdstuk 3.2 "Aanpak zelfstandig werken", wordt beschreven dat in alle groepen met taakbrieven wordt gewerkt. Dit gebeurt in drie niveaus. Afsproken is dat kinderen die op het laagste niveau werken wel voor extra instructie in aanmerking komen, maar dat een individueel handlingsplan voor deze ondersteuning niet nodig zal zijn. We zijn bezig met een traject waarbij we voor een aantal vakken groepsplannen gaan opstellen waarin alle kinderen worden ingedeeld in de drie niveaus. Waar een leerling op een bepaald vakgebied onder- of bovenpresteert, buiten de drie niveaus, zal het nodig zijn om een individueel handlingsplan op te stellen. In dat geval moet ook een ontwikkelingsperspectief worden opgesteld.

Bovenstaande past binnen het Passend Onderwijs dat per 1 augustus wettelijk ingaat.

6.2 Passend onderwijs in samenwerking met de regio Leiden.

Passend onderwijs en onze school

Onze school is, via het bestuur, lid van het samenwerkingsverband Passend Primair Onderwijs regio Leiden (PPO). Samen met alle basisscholen en scholen voor speciaal (basis) onderwijs in de regio Leiden zorgen we ervoor dat er voor elk kind een passende onderwijsplek beschikbaar is. Dat noemen we 'zorgplicht'.

Ondersteuning binnen de basisschool

Het is ons streven om kinderen zo goed mogelijk onderwijs te geven op onze school. We gaan daarbij uit van de ontwikkelingsmogelijkheden en talenten van uw kind.

Soms is er iets extra's nodig om een kind verder te helpen. Als de leerkracht of u als ouder dat signaleert dan zal de leerkracht daarover met u in gesprek gaan. De leerkracht kan de hulp inroepen van de intern begeleiders van onze school. Dat zijn Ester Natté (IB-er groep 1 t/m 4) en Mariëlle Duurkoop (IB-er groep 5 t/m 8).

Het ondersteuningsteam

Soms is het voor de leerkracht, intern begeleider en u als ouder niet duidelijk welke ondersteuning gewenst is. In dat geval kan het ondersteuningsteam bij elkaar komen. Er wordt dan hulp ingeroepen van de adviseur Passend onderwijs en/of de gezinsspecialist. De adviseur Passend onderwijs kent de weg naar beschikbare ondersteuning in het onderwijs en de gezinsspecialist kent de weg naar opgroei- en opvoedondersteuning. Doel van het ondersteuningsteam is om te onderzoeken welke ondersteuning het beste past bij de behoefte van het kind en af te spreken hoe deze wordt uitgevoerd.

Het expertteam

Als blijkt dat er meer ondersteuning nodig is dan wij als school kunnen bieden, kunnen we een beroep doen op het expertteam. Het expertteam bestaat uit deskundigen die gespecialiseerd zijn in ondersteuning aan kinderen en leerkrachten op het gebied van gedrag, motoriek, taalontwikkeling, kinderen met een ontwikkelingsachterstand, of juist kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong, enzovoort.

Informatie over passend onderwijs en PPO

Voor verdere informatie kunt u contact opnemen met onze intern begeleider en verwijzen wij u naar de website van het samenwerkingsverband. www.pporegioleiden.nl

Via de Kennisbank op de site van PPO vindt u links naar de (speciale) scholen die aangesloten zijn bij het samenwerkingsverband.

Andere sites: www.passendonderwijs.nl, www.poraad.nl, www.steunpuntpassendonderwijs.nl

Als het op de basisschool niet meer gaat...

Soms wordt duidelijk dat de ondersteuning op onze school niet genoeg is voor een optimale ontwikkeling van uw kind. Belangrijk is dat u daarbij tijdig aangeeft wat de signalen zijn van uit de thuissituatie. Zit uw kind nog wel goed in zijn vel?

Als duidelijk wordt dat uw kind beter op zijn plek is in een speciale (basis) school, kan dat in het ondersteuningsteam besproken worden. Belangrijk is wel dat uit het leerlingdossier blijkt dat de school de juiste hulp geboden heeft en dat u vanaf het begin betrokken bent geweest. Verder moet er een ontwikkelingsperspectief-plan (OPP) opgesteld zijn. Uit dit plan moet blijken wat de mogelijkheden van uw kind zijn nu en in de toekomst. Vanuit het samenwerkingsverband PPO denkt de

gedragkundige/orthopedagoog in het ondersteuningsteam mee bij het besluit tot overgang naar een andere school. Als u het met het advies van de school eens bent, kunt u zich gaan oriënteren op de nieuwe speciale school (SO) of speciale basisschool (SBO). U wordt daarbij geadviseerd door een deskundige uit het speciaal (basis) onderwijs. Deze deskundige weet wat de speciale school te bieden heeft en op welke wijze antwoord gegeven wordt op de vragen van uw kind. De basisschool zal daarna een toelaatbaarheidsverklaring aanvragen bij het samenwerkingsverband PPO. Als alle stappen in het proces goed genomen zijn, wordt de toelaatbaarheidsverklaring (TLV) afgegeven. Vervolgens maakt u samen met de basisschool en de S(B)O-school afspraken over de overgang.

Als u het niet eens bent met het advies...

Belangrijk is te weten dat onze school verantwoordelijk is voor goed onderwijs en de beste plek voor uw kind. Mocht u het niet eens zijn met onze ondersteuning en adviezen dan kunt u een second opinion aanvragen via het samenwerkingsverband PPO regio Leiden. Als er dan nog geen overeenstemming is zijn er vervolgens nog drie mogelijkheden: een klacht bij het bestuur van de school; een klacht bij het samenwerkingsverband PPO; een bezwaarprocedure tegen besluiten van het samenwerkingsverband PPO; een beroepsmogelijkheid bij de bestuursrechter.

6.2.1 Route van de ondersteuning in het regulier onderwijs

De belangrijkste beleidscomponent betreft de wijze waarop in het samenwerkingsverband de ondersteuningstoewijzing is georganiseerd. Met andere woorden: het vormgeven, organiseren en uitvoeren van een passend arrangement, door de school, eventueel in samenwerking met 'externe' specialisten. De wijze waarop dit in het samenwerkingsverband gaat plaatsvinden betreft een toekomstbeeld: deze dient volledig geïntegreerd te zijn in het werken en denken van de scholen per 1 augustus 2016. Scholen en besturen hebben daarmee twee jaar de tijd om zich dit eigen te maken.

Speerpunten van deze werk- en denkwijze, afkomstig uit de missie en visie zijn:

- een handelingsgerichte werk- en zienswijze;
- regulier waar het kan, speciaal waar nodig;
- expertise aan de voorkant met als doel scholen in hun kracht te zetten;
- wijkgericht samenwerken, expertise dichtbij beschikbaar;
- het regulier onderwijs versterken met creatieve en effectieve arrangementen.

Om deze uitgangspunten te verwezenlijken is het van belang dat wordt gekomen tot een systematiek waar scholen en besturen mee aan de slag kunnen, die transparant is en uniformiteit kent over het hele samenwerkingsverband. De systematiek moet scholen, besturen, kringen en samenwerkingsverband in staat stellen de genoemde ambities te behalen.

Een systematiek van ondersteuningstoewijzing bestaat uit drie samenhangende delen: basisvoorwaarden, afspraken over het proces van arrangeren (de route) en afspraken over uitvoering van arrangementen (aanbod). In dit hoofdstuk worden stapsgewijs deze drie kanten van de systematiek belicht. Uitgangspunt hierbij is: uniformiteit in basisvoorwaarden en route, verscheidenheid in aanbod.

6.2.2 Voorwaarden

Voordat het proces van ondersteuning toewijzen start, is het van belang dat scholen in hun visie en handelen aan een aantal voorwaarden voldoen. Deze voorwaarden vormen het fundament van de systematiek van ondersteuningstoewijzing: als niet aan deze voorwaarden voldaan is, zal het doorlopen van de route zeer waarschijnlijk niet een passend of geschikt arrangement opleveren. Met besturen zijn afspraken gemaakt zodat onderstaande voorwaarden tot de standaarduitrusting van *elke* school gaan behoren. Hier horen tevens afspraken bij over wat er gebeurt als een school niet aan deze voorwaarden voldoet. Afsproken wordt een periode van twee jaar te nemen om de basisvoorwaarden volledig op orde te hebben. Per 1 augustus 2016 wordt verwacht dat alle scholen onderstaande voorwaarden gerealiseerd hebben.

Voorwaarde 1 – Handelingsgericht werken

De gewenste visie en werkwijze is een vertaling van de missie en visie van het samenwerkingsverband en gaat in essentie uit van handelingsgericht werken (HGW). Deze werkwijze bestaat uit zeven hoofdpijlers, te weten:

1. onderwijsbehoeften staan centraal;
2. het gaat om afstemming en wisselwerking;
3. de leerkracht doet ertoe;
4. positieve aspecten zijn van groot belang;
5. we werken constructief samen;
6. het handelen is doelgericht;
7. de werkwijze is systematisch en transparant.

De allereerste voorwaarde voor een goede systematiek van ondersteuningstoewijzing is dat het mogelijk is te signaleren dat een leerling zich niet ontwikkelt naar vermogen, en het met behulp van handelingsgericht werken vertalen hiervan naar concrete ondersteuningsbehoeften. Om dit in praktijk te brengen, zullen wij als school daarom altijd volgens de principes van handelingsgericht werken moeten werken. Dit zorgt ervoor dat, op basis van een groepsplan, in een ontwikkelingsplan op papier kan worden gezet wat een leerling extra nodig heeft. Tevens impliceert het dat ouders worden betrokken bij alle stappen van het proces. Handelingsgericht werken is pas zinvol als het ook opbrengstgericht is (pijler 6).

Voorwaarde 2 – Werken volgens het inspectiekader / basisarrangement

De tweede voorwaarde voor een school om adequaat in te kunnen spelen op onderwijsbehoeften van leerlingen is het werken volgens (de zorgindicatoren van) het inspectiekader. Als de inspectie van mening is dat de school voldoet aan het inspectiekader, krijgt zij een basisarrangement toegewezen, waaruit blijkt dat zij voldoet aan de *basiskwaliteit* die verwacht wordt van scholen.

Voorwaarde 3 – Goede leerkrachten

Een derde voorwaarde voor een geslaagde route is een goede leerkracht. Kenmerken van een goede leerkracht zijn onder andere:

- kunnen reflecteren op het eigen handelen om systematisch en professioneel op gesignaleerde ondersteuningsbehoeften te kunnen inspelen, eventueel met behulp van extern advies.
- benodigde handelingen kunnen internaliseren en weten welke doelen na te streven bij het bieden van ondersteuning aan een leerling.

Voorwaarde 4 – Een goede/gekwalificeerde interne begeleider

Een laatste voorwaarde betreft een goede en gekwalificeerde interne begeleider. Een goede interne begeleider vormt het eerste vangnet op school bij handelingsverlegenheid van leerkrachten. Tevens biedt dit garantie op een effectiever proces (een goede interne begeleider weet wie wat doet en waar wat te halen valt).

6.2.3 De route

Als de basisvoorwaarden op orde zijn, geeft de route van ondersteuningstoewijzing vervolgens aan welke stappen er worden gezet in het proces van arrangeren, zowel op het niveau van de school als op het niveau van het samenwerkingsverband. Dit proces start bij de signalering door een leerkracht of door de ouders van een ondersteuningsbehoefte bij een leerling en eindigt op het moment dat passend onderwijs voor deze leerling gerealiseerd is. Bij de signalering is het van belang dat informatie uit de voorschoolse voorzieningen wordt ingebracht door de ouders bij de aanmelding op de basisschool. Een adequate overdrachtsprocedure helpt hierbij.

Voor een kleine groep kinderen met een evidente ondersteuningsbehoefte is al in de eerste levensjaren duidelijk dat zij direct zullen instromen in het speciaal onderwijs.

Stap 1 – Signalering door de leerkracht en de ouders

De route start met de signalering door de ouders en/of de leerkracht dat de ontwikkeling van een leerling stagneert. Op dat moment start de route van ondersteuningstoewijzing, op basis van handelingsgericht werken in de klas. Uiteraard betreft een leerkracht (indien deze degene is die signaleert) op dit moment ook de ouders van de betreffende leerling bij het proces: Leerkracht en ouders werken constructief samen om een oplossing te vinden.

Stap 2 – In gesprek met de interne begeleider

Op het moment dat de leerkracht handelingsverlegen is, gaat zij in gesprek met de intern begeleider van de school. De intern begeleider maakt in eerste instantie een gedegen analyse van de situatie (leerkracht overstijgend) en geeft vervolgens advies over een mogelijke aanpak. Zij maakt afspraken over terugkoppeling en betreft wederom ouders bij het traject. Tevens is de interne begeleider verantwoordelijk voor professionele dossiervorming. Zij heeft daarmee de rol van trajectbegeleider en regievoerder in het arrangeerproces.

Stap 3 – Ondersteuningsteam en deskundigenadvies

Indien zowel leerkracht als interne begeleider (en ouders) handelingsverlegen zijn, roept de intern begeleider de hulp van het ondersteuningsteam in. Tot dit ondersteuningsteam behoren, naast leerkracht, ouders en intern begeleider: de directeur van de school. Deze is eindverantwoordelijk voor het arrangeerproces; de adviseur passend onderwijs. Deze beschikt over ruime onderwijservaring. Deze werkt voor en vanuit de visie van het samenwerkingsverband en kent de onderwijsondersteuningsmogelijkheden binnen het samenwerkingsverband. Deze beschikt daarnaast over aanzienlijke kennis van speciale onderwijsbehoeften en heeft de expertise in huis om tijdig voor gespecialiseerde ondersteuningsvragen het team uit te breiden met de juiste specialisten. De rol is die van wegwijzer en architect: hij ondersteunt de school bij het vormgeven en vinden van het juiste arrangement. De eventueel daarbij benodigde onderzoeken worden uitgevoerd vanuit de schoolbegeleidingsmiddelen van de school – niet door de adviseur passend onderwijs; de gezinsspecialist (Jeugd- en Gezinswerker). Deze is de evenknie van de onderwijsspecialist, maar dan voor de jeugd- en gezinskant (opvoeding). Deze is een generalist, werkend vanuit een Jeugd- en Gezinsteam, waarin diverse soorten (specialistischer) jeugdhulp zijn samengevoegd. Hij geeft consultatie en advies, denkt mee en versterkt professionals in het onderwijs. Hij is gericht op eigen kracht van kinderen, gezinnen en hun (sociale) omgeving, waaronder nadrukkelijk de school. Hij weet 'de weg' in de opvoed- en opgroei-ondersteuning en staat in nauw contact met het achterveld van aanbieders. Hij kan uit de voeten met de op school gebezigde handelingsgerichte werkwijze en terminologie.

Het ondersteuningsteam dient niet primair te worden gezien als een geïnstitutionaliseerde en op gezette tijden terugkerende overlegsituatie. Eerder fungeert het ondersteuningsteam als collegiaal netwerk van de intern begeleider dat adviseert op de route, 'de weg wijst' binnen het samenwerkingsverband en in overleg tot een arrangement komt dat past bij de ondersteuningsbehoeften van de leerling. Pas op het moment dat een arrangement daadwerkelijk vormgegeven en vastgesteld gaat worden gaat het, *indien gewenst*, om een overlegsituatie. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling een overleg met het ondersteuningsteam *als voorwaarde* te stellen voor het inroepen van hulp. Wel zal rekening moeten worden gehouden met de wettelijke verplichting tot het betrekken van een deskundigenadvies voorafgaand aan een verwijzing.

De vervolgstap is afhankelijk van welk soort arrangement uit het ondersteuningsteam komt: hulp binnen de basisondersteuning van de school of hulp binnen de basisondersteuning met behulp van het expertiseteam (stap 4) of verwijzing naar het gespecialiseerd onderwijs (stap 5). Doordat met de betrokkenheid van de onderwijs- en gezinsspecialist wordt voldaan aan de wettelijke verplichting tot een deskundigenadvies hoeft er niet een aanvullend, inhoudelijk oordeel geveld te worden over het voorgenomen arrangement. De afspraken over de eisen die worden gesteld aan de deskundigheid van de betrokken functionarissen bij het arrangeren in de school vormen immers een garantie dat het systeem beheersbaar blijft.

Stap 4a – Arrangement in de basisondersteuning

De basisondersteuning omvat alle mogelijke arrangementen tot aan een verwijzing naar het gespecialiseerd onderwijs. Van het budget dat de school voor basisondersteuning beschikbaar heeft, organiseert zij het betreffende arrangement. Hierbij maakt zij, indien nodig, gebruik van het team van experts dat op het niveau van de kring opereert. Dit team van experts bestaat uit deskundigen op diverse vakgebieden die inzetbaar zijn voor de uitvoering van daadwerkelijke hulp. Zij worden betrokken op het moment dat duidelijk is welke ondersteuning geleverd moet worden

Stap 4b - Ontwikkelingsperspectief

Iedere school moet in staat zijn, eventueel met behulp van het collegiaal netwerk, een ontwikkelingsperspectief op te stellen. In het samenwerkingsverband bestaat, door het niet aanwezig zijn van extra ondersteuning, formeel geen moment meer (behalve bij aanvraag van een TLV) waarop verplicht een ontwikkelingsperspectief dient te worden opgesteld. Bij de vraag wanneer dit nuttig en wenselijk is zijn onderstaande vier uitgangspunten leidend.

- a) De eis van de inspectie dat een ontwikkelingsperspectief wordt opgesteld op het moment dat een leerling op een andere leerlijn geplaatst wordt (vooralsnog alleen wettelijk geldend voor leerlingen in de *huidige* groep 8).
- b) De situatie waarin een leerling gedrag laat zien waardoor zijn eigen ontwikkeling en het functioneren van de groep structureel verstoort dreigt te worden;
- c) De wenselijkheid van het opstellen van een ontwikkelingsperspectief bij leerlingen waarvan uitstroom op het niveau van groep 8 niet haalbaar lijkt en/of die als gevolg van extra ondersteuningsvragen (leren, werkhouding, sociaal-emotioneel functioneren) de vooraf gestelde doelen herhaaldelijk niet behalen (cognitief, sociaal-emotioneel of anderszins). Bij jonge leerlingen vormt het reguliere aanbod

altijd de basis, aangezien hun ontwikkeling nog grillig verloopt. Het uitgangspunt is: eerst intensiveren (intensievere begeleiding), dan compenseren (hulpmiddelen aanbieden), dan dispensereren (einddoelen bijstellen).

d) De beargumenteerde vraag van ouders tot het opstellen van een ontwikkelingsperspectief.

Stap 4c – Bezwaar

Indien ouders en school het structureel niet eens worden over de te organiseren ondersteuning voor een leerling is het mogelijk om bij het samenwerkingsverband bezwaar aan te tekenen. Hiertoe organiseert het samenwerkingsverband een adviescommissie voor bezwaarschriften.

Stap 5a – Gesprek met voorgenomen school voor gespecialiseerd onderwijs

Op het moment dat duidelijk is dat aan de ondersteuningsbehoefte van een leerling het best tegemoet kan worden gekomen in het gespecialiseerd onderwijs, wordt in eerste instantie een deskundige van de betreffende (voorgenomen) school voor gespecialiseerd onderwijs uitgenodigd op de school. Met deze deskundige worden samen met de ouders de mogelijkheden op de school doorgesproken in termen van duur en intensiviteit van het arrangement. Daarbij komt aan de orde op welke wijze de school, met haar specifieke expertise, invulling kan geven aan het benodigde arrangement. Gekeken wordt naar de mogelijkheden (en onmogelijkheden) van flexibele arrangementen. Het gespecialiseerd onderwijs zal dit met elkaar gaan vormgeven, zodat de kwaliteit van het onderwijs gewaarborgd blijft. Ten slotte wordt uitgebreid stilgestaan bij het ontwikkelingsperspectief van de leerling, en de mogelijkheden die dit perspectief op termijn biedt voor terugplaatsing in het regulier onderwijs.

Stap 5b – Afgeven toelaatbaarheidsverklaring

Als stap 5a is afgerond wordt de toelaatbaarheidsverklaring aangevraagd. Degene die deze verklaring afgeeft toetst alleen procedureel (marginaal) of alle stappen tot aan stap 5b via de afgesproken procedure zijn doorlopen.

Stap 6 – Evaluatie

Een essentieel onderdeel van handelingsgericht werken betreft een *cyclische* werkwijze. Het is daarom van groot belang dat, voordat het arrangement (van klein naar groot) daadwerkelijk start, er afspraken worden gemaakt over evaluatie. De evaluatie wordt cyclisch ingericht en de opbrengsten worden opgenomen in het leerlingendossier en gebruikt als input voor het (eventueel) vormgeven van een ander of vervolgarangement, of het beoordelen van mogelijke terugplaatsing. Hiernaast is constante evaluatie van alle stappen in het proces noodzakelijk om kwaliteit te waarborgen. Vanuit het samenwerkingsverband zal voor deze cyclische evaluatie een instrument worden ontwikkeld. Door dit instrument te koppelen aan de monitor van het samenwerkingsverband kan het een wezenlijke rol spelen in de kwaliteitsontwikkeling op meerdere niveaus (school, wijk, kring, samenwerkingsverband).

Niet elke stap in bovenstaande route is voorwaardelijk voor de volgende. Een flexibele werkwijze die passend is bij de situatie en die aansluit bij wat het kind nodig heeft, staat voorop.

6.3 Zeer begaafde leerlingen

De Tweemaster vindt het belangrijk dat álle leerlingen zich maximaal cognitief en sociaal-emotioneel ontwikkelen. Binnen het onderwijs is de laatste jaren het besef gekomen dat ook leerlingen die meer- en/of hoogbegaafd zijn speciale aandacht behoeven om een doorgaande lijn te kunnen doormaken in hun ontwikkeling. Deze speciale aandacht wordt gegeven binnen het leerstof- jaarklassensysteem met de grootste mogelijk interne differentiatie binnen de klassen. De laatste jaren is daarin veel geïnvesteerd.

6.3.1 Aanpak in de groep

Alle leerlingen worden jaarlijks gescreend via de Sidi-3: 'protocol voor signalering en diagnostisering van intelligente en (hoog)begaafde kinderen in het primair onderwijs'. Na het signaleren van de kinderen die binnen de doelgroep vallen, wordt er een plan van aanpak gemaakt. Het screenen gebeurt door de leerkracht.

Leerlingen die een didactische voorsprong hebben kunnen het werk compacten. Het compacten gebeurt aan de hand van de toets gegevens.

Naast het compacten krijgen de leerlingen verrijkingswerk.

6.3.2 Plusklas

Voor sommige leerlingen is het compacten en verrijken niet voldoende. Voor deze kinderen kan de plusklas een uitkomst zijn. In de plusklas komen leerlingen van groep 5, 6 en 7 één ochtend per week samen.

Doelen van de plusklas zijn:

- Onderwijs dat beter past bij de behoeften van (hoog)begaafden.
- Werken met ontwikkelingsgelijken (sociaal aspect).
- Leren leren (via TASC model).
- Leren plannen en structureren.
- Samenwerken en overleggen

De leerkracht bepaalt in overleg met de coördinator hoogbegaafdheid, wie er voor de plusklas wordt aangemeld.

Binnen de Tweemaster is er een coördinator hoogbegaafdheid. Zij is verantwoordelijk voor het beleid voor de (hoog)begaafde leerlingen, geeft les aan de plusklas en kan vanuit haar specialisme leerkrachten begeleiden en van advies voorzien.

6.4 Cito-Leerlingvolgsysteem

Van iedere leerling houden we vanaf de eerste schooldag een dossier bij, waarin we gegevens bewaren over o.a. gesprekken met de ouders/verzorgers, leerlingbesprekingen, speciale onderzoeken, handelingsplannen, toetsen en rapporten. Er is een papieren dossier per leerling en in het digitale administratiesysteem Esis wordt per leerling een dossier bijgehouden.

Het werk van de leerlingen toetsen we regelmatig door middel van methode-afhankelijke en methode-onafhankelijke toetsen.

Methode-afhankelijke toetsen zijn toetsen behorende bij de methodes. Zij worden op een bepaalde tijd afgenomen en geven aan of de leerstof van het getoetste blok beheerst wordt. Methode-onafhankelijke toetsen (van Cito, voor taal, lezen en rekenen) geven ons de mogelijkheid om de resultaten van onze leerlingen te vergelijken met alle leerlingen in Nederland. De afname van de meeste van deze toetsen vindt plaats in januari /februari en mei/juni.

De scores bespreken we met elkaar en gebruiken we om te bepalen op welk niveau de leerlingen worden ingedeeld. Daarnaast is het van belang ter evaluatie van ons onderwijs. Indien nodig zal het beleid ten gevolge daarvan moeten worden bijgesteld. Van werken in niveaus, naar opbrengstgericht werken zal dit zeker gebeuren.

De scores zijn alleen in te zien door de leerkrachten, intern begeleider, schoolleiding en ouders c.q. verzorgers. Resultaten beneden de norm van individuele leerlingen en/of groepen zal leiden tot verdergaande analyse en gepaste aanpak gericht op verbetering van prestaties. Gemiddelde scores en hoge scores verdienen ook geanalyseerd te worden met het oog op verbetering van prestaties. De overtuiging in onderwijswereld dat er meer uitgehaald kan worden dan tot zover, zal ook op De Tweemaster punt van aandacht worden. Waar nodig zullen handelingsplannen worden opgesteld, ondersteund door de intern begeleider. Soms krijgt de leerling extra oefeningen mee als huiswerk. Het handelingsplan wordt besproken met de intern begeleider en de ouders. Na een afgesproken periode wordt geëvalueerd en vastgesteld of eventuele vervolgacties nodig zijn.

6.5 Ontwikkelingsvolgsysteem voor de groepen 1 en 2

De meeste kleuters zitten tussen de 2 en 2,5 jaar in een kleutergroep. Het eerste oudergesprek vindt zes tot acht weken na de schoolstart plaats. We voeren regelmatig observaties uit om de hiervoor beschreven processen te volgen en eventuele problemen tijdig te signaleren.

We gaan na of een leerling in de kleuterperiode voldoende basis heeft opgebouwd om met een redelijke tot goede kans op succes naar groep 3 te gaan. Hiervoor maken wij gebruik van "Kijk 1-2", een ontwikkelingsvolgsysteem waarmee de leerkracht twee keer per jaar de ontwikkeling van de kinderen registreert. Tijdens de 10-minutengesprekken wordt u als ouder hierover geïnformeerd.

De uitslagen van "KIIK" zijn de basis voor het invullen van de groepsplannen. Er wordt op dit moment gewerkt met een groepsplan taal en het groepsplan rekenen is in ontwikkeling. De leerlingen van groep 1-2 worden gezamenlijk ingedeeld in 3 niveaus. Per niveau wordt de hoeveelheid instructie bepaald alsmede de remediërende en uitdagende activiteiten. Doel van deze niveau-indeling is meer tijd te investeren in de zwakke leerlingen en de leerlingen op het middenniveau en meer uitdaging te creëren voor de snelle en goede leerlingen.

In de tweede helft van groep 2 wordt in overleg met de logopediste bij alle leerlingen een risicoscreening uitgevoerd om tijdig mogelijke leesproblemen te signaleren. Indien noodzakelijk volgt een trainingsprogramma in de klas door de leerkracht in de vorm van préteaching, voorafgaand aan het programma aanvankelijk lezen in groep 3.

6.6 Sociaal Emotioneel Leerlingvolgsysteem

Als school vinden we het belangrijk om te volgen welke kennis een kind opgedaan heeft. Maar zeker zo belangrijk vinden we de ontwikkeling op sociaal en emotioneel gebied. Daarom maken we op school gebruik van een sociaal-emotioneel leerlingvolgsysteem. In de groepen 1 en 2 is de sociaal-emotionele ontwikkeling een onderdeel van het brede ontwikkelingsvolgsysteem "Kijk 1-2", dat hierboven is beschreven.

Het sociaal-emotioneel leerlingvolgsysteem, genaamd "Kijk op sociale competentie", is bestemd voor de groepen 3 t/m 8. Aan de hand van observaties vult de leerkracht in ieder geval een keer per jaar, soms twee keer per jaar, het leerlingvolgsysteem in. Hierdoor wordt duidelijk of het kind een normale ontwikkeling doorloopt of op bepaalde gebieden extra ondersteuning nodig heeft. Er kunnen ook analyses plaatsvinden wat de stand van zaken is aangaande een hele groep.

6.7 Interne Begeleiding

Onze intern begeleiders (IB'ers) coördineren binnen onze school de leerlingenzorg. De IB'er houdt besprekingen over de leerlingen met de leerkrachten, ouders en externe begeleiders. De IB'er draagt zorg voor het leerlingvolgsysteem en onderhoudt de orthotheek. De IB'er coacht de leerkrachten bij het opstellen en onderhouden van handelingsplannen. Naar aanleiding van observatiegegevens, toets gegevens en tussentijdse rapportages wordt advies gegeven en indien van toepassing wordt een handelingsplan opgesteld. De IB'er adviseert de schoolleiding betreffende het pedagogisch/didactisch beleid ten aanzien van (individuele) leerlingen.

We letten niet alleen op leerlingen die 'onder' de normale ontwikkelingslijn vallen, maar ook op leerlingen die daar opvallend boven uitstijgen. Beide soorten leerlingen hebben extra zorg nodig. De een om te proberen zijn ontwikkeling op het peil van de groep te krijgen, de ander om leerstof op zijn eigen niveau aangeboden te krijgen, zodat zijn individuele ontwikkeling niet geremd wordt. Hier biedt de intern begeleider ondersteuning.

Als u als ouder problemen met betrekking tot uw kind wilt bespreken, doet u dat in eerste instantie met de groepsleerkracht. Hij/zij maakt het kind de hele dag mee en heeft een goede kijk op de ontwikkeling van het kind in de groep. De leerkracht is de eerst verantwoordelijke van de groep. De intern begeleider is er in eerste instantie voor de leerkracht, maar in overleg met de leerkracht kan zij zeker ook de ouders advies geven.

Soms is een onderzoek door en externen noodzakelijk om meer zicht te krijgen op de dieper liggende oorzaken van een probleem. De vraag ligt dan bij de school. De school is op dat moment handelingsverlegen. Het onderzoek vindt niet plaats om de leerling naar een andere school te sturen.

De school heeft een beperkt budget voor het laten uitvoeren van onderzoeken. Dit betekent dat wij niet alle kinderen met een hulpvraag kunnen laten toetsen. Voor het aanvragen van een onderzoek vanuit de school hanteren wij als criterium dat de school vragen heeft over de ontwikkeling van het kind en behoefte heeft aan nader advies; de school is dan "handelingsverlegen". Uiteraard worden onderzoeken in nauw overleg met de ouders aangevraagd.

6.8 Een jaar overdoen en aangepaste programma's

Af en toe komen we tot de conclusie dat alle extra inspanningen onvoldoende effect hebben gehad. Soms nemen we dan, in overleg met ouders, het besluit om een kind een jaar te laten overdoen (doubleren). Dit gebeurt vooral als een kind op meer vakgebieden, ook sociaal en/of emotioneel, achterblijft bij de doelstellingen van het betreffende leerjaar.

Soms komt het voor dat we de afspraak maken dat een kind niet doubleert, maar voor een bepaald vak met een aangepast programma gaat werken. Een dergelijke leerling haalt op dat gebied niet het eindniveau van de basisschool, maar we stellen het aangepaste programma zo op dat er aansluiting is bij het vervolgonderwijs. Criteria voor doubleren zijn opgenomen in een het beleidsstuk 'Doorstroming van groep 1 t/m 8'. (zie site www.tweemasterleiden.nl)

6.9 Versnellen

Het tegenovergestelde, versnellen, komt ook soms voor. Criteria daarvoor zijn ook opgenomen in datzelfde beleidsstuk.

6.10 Remedial Teaching (RT), logopedie of andere behandelingen door een externe deskundige

Het komt veel voor dat kinderen door een externe deskundige onder schooltijd worden geholpen met een probleem. Kinderen missen daarmee lestijd in de klas en daarom zijn er richtlijnen opgesteld. De inspectie geeft aan dat in principe alle onderwijs, inclusief extra zorg, door school dient te worden verzorgd. Daar heeft een school verschillende middelen voor in de vorm van uitvoering van handelingsplannen in de groep, zo nodig aangevuld met behulp van een zorgarrangement. De Tweemaster is zo ingericht dat hieraan kan

worden voldaan. Bij de uitvoering van een zorgarrangement wordt bekeken of dit goed past in de tijden van de lessen van de groep. Als ouders zelf willen dat daarnaast extern RT wordt gegeven en dit ook bekostigen dan dient dit buiten de lestijd te worden georganiseerd. De inspectie geeft aan dat RT onder schooltijd alleen mogelijk is als de school kan aangeven waarom ze zelf deze hulp niet kan bieden en wel de noodzaak ervan inziet. Om op de juiste wijze te kunnen handelen moet elke leerkracht voorkomende gevallen bespreken met de ouders en de intern begeleider. Indien sprake is van externe RT onder schooltijd moet een schriftelijke verantwoording aanwezig zijn in de IBmap.

6.11 Verwijzen naar een school voor speciaal (basis)onderwijs

Een enkele keer komt het voor dat we een kind verwijzen naar een school voor speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs. Op school moet dan gedurende een langere tijd en met behulp van extra begeleiding, aan de hand van handelingsplannen, getracht zijn de betrokken leerling zich te laten ontwikkelen. Eventueel wordt hulp gevraagd bij de ambulante begeleider van een school voor speciaal (basis)onderwijs of bij andere externen. Zowel voor het speciaal onderwijs als het speciaal basisonderwijs besluit de PCL (PCL: Permanente Commissie Leerlingenzorg, met de bevoegdheid om een indicatie af te geven) of het kind wordt toegelaten. Uiteraard vinden dit soort trajecten plaats in nauw overleg met de ouders. Indien in overleg met elkaar tot een plaatsing in het speciaal onderwijs gaat gebeuren, moet rekening gehouden worden met een periode van een jaar eer een plaatsing definitief kan worden.

6.12 Het Samenwerkingsverband WSNS

De Tweemaster ressorteert onder de vereniging Samenwerkingsverband WSNS regio Leiden, gevestigd in een kantoor aan de Lammenschansweg 130d te Leiden.

Het Samenwerkingsverband omvat 24 schoolbesturen po, met 70 basisscholen en 3 SBOscholen. Het heeft een bestuur, een directeur, een coördinatieteam, een secretariaat, een groep adviseurs en een PCL. (PCL: Permanente Commissie Leerlingenzorg, met de bevoegdheid om een indicatie af te geven)

De directeur en de intern begeleider zijn degenen die vanuit school contact onderhouden met het Samenwerkingsverband. Als de school ondersteuning nodig heeft op het gebied van de zorg, is dat te halen bij het Samenwerkingsverband. Zowel beleidsmatig, als in de vorm van directe hulp in de praktijk. De komende jaren zal de wijze van overleg voeren aan verandering onderhevig zijn. De insteek is "korte lijnen". Voor het overleg op directieniveau worden directiekringen gehouden. De Tweemaster hoort met de andere buurtscholen tot de directiekring Leiden - Noord. De directiekring is ingegaan per augustus 2010. Overleg over zorgkinderen dat plaatsvindt in het ZOS (zorgteam op schoolniveau) worden kinderen besproken in een breed overleg met de ouders, school en de deskundigen (schoolarts, VIA adviseur, schoolmaatschappelijk werk), om samen tot een advies en een beslissing te komen.

7 Kosten voor de ouders

7.1 Algemene kosten

- Contributie voor de oudervereniging is € 30,00 per kind. Jaarlijks wordt de hoogte van het bedrag opnieuw vastgesteld in de ledenvergadering. In het geval van meer dan twee schoolgaande kinderen per gezin wordt het bedrag verlaagd. De bijdrage is in principe vrijwillig, maar wel onmisbaar.
- Groep 1-2 gaat ieder jaar op schoolreisje. Kosten tussen de € 8,00 en € 15,00 afhankelijk van de bestemming en wijze van vervoer.
- Groep 3 t/m 6 gaan jaarlijks op schoolreisje. Kosten ongeveer € 25,00
- Groep 6 schooltuinen € 15,00
- Groep 7 kamp ongeveer € 97,50
- Groep 8 kamp ongeveer € 97,50
- Groep 8 excursies € 45,00
- Luizenzak, verplicht en te koop op school, € 1,75.

7.2 Tussenschoolse opvang

Op beide locaties is het mogelijk om tussen de middag op school over te blijven. De tussenschoolse opvang wordt gecoördineerd door de school en bestaat uit lunchen in de klas en buiten spelen op het plein. Het lunchen in de klas gebeurt samen met de leerkracht van de groep. Spelen op het plein gebeurt onder toezicht van ingehuurde pleinwachten.

Voor tussenschoolse opvang moet door de ouders worden betaald. Vóór aanvang van het schooljaar melden ouders hun kind(eren) aan voor 1, 2, 3 of 4 vaste dagen.

Afhankelijk van het aantal inschrijvingen wordt het bedrag bepaald. Het bedrag is € 1,50 per dag per kind.

Voor incidenteel overblijven zijn strippenkaarten te koop: 1 strippenkaart voor 10 keer, € 17,50. Beleid over de tussenschoolse opvang is opgesteld. Wijze van aanmelden en manier van betalen, de organisatie van de TSO en regels die gaan over het lunchen in de klas en het buiten spelen staan beschreven in het beleid TSO waarmee de MR in juni 2013 heeft ingestemd.

8

8 Plannen

De Tweemaster heeft de afgelopen jaren behoorlijke ontwikkelingen doorgemaakt. Het zelfstandig werken is geïmplementeerd. Er wordt gewerkt met taakbrieven en onderwijs wordt aangeboden op drie niveaus. Voor kinderen die daarbuiten vallen worden individuele plannen gemaakt. Voor de excellente leerlingen is de mogelijkheid om één keer per week naar de plus klas te gaan. Op dit moment wordt gewerkt aan groepsplannen om de zorg in een realistische vorm te kunnen gieten. Tegelijkertijd is de school bezig om de traditionele cultuur om te bouwen naar een professionele cultuur. Dit omvat veel onderdelen en de verandering is nog niet echt zichtbaar. Het onderdeel communicatie is hierin erg belangrijk. Daaraan is een paar keer getipt, maar vraagt om een duidelijk vervolg. Dat geldt ook voor het pedagogisch klimaat en het sociaal gedrag. Als basis voor kwaliteit van onderwijs vindt de school dit erg belangrijk. Daaraan wordt veel tijd besteed, maar vraagt om verbetering van afspraken met elkaar over de aanpak en adviezen bij de uitvoering. Ondenikbaar in deze tijd is ICT en ook op dat onderdeel is veel gebeurd, maar vraagt ook om voortdurende ontwikkeling.

Om vooral de onderwijskundige ontwikkeling verder door te kunnen ontwikkelen, maar ook om de communicatie te kunnen verbeteren, is per 1 augustus 2013 de school anders georganiseerd. Aan het begin van het schooljaar 2013-2014 vraagt dat om enige gewenning. Op het Broekplein zijn de groepen 1 t/m 5 gehuisvest en op het Regenboogpad de groepen 6 t/m 8.

Een behoorlijke kwaliteitsverhoging wordt hiermee beoogd. Verhoging van de samenwerking met als doel een efficiënter klassenmanagement. Belangrijke stap is de verantwoordelijkheid van iedereen om verbindingen te gaan leggen. Van managementteam naar de collega's en de teamleden onderling, van de school naar de ouders en andersom, van de school naar externen en andersom. Samen sterk binnen een groot netwerk van verschillende belangen, taken en deskundigheid met als doel een optimale ontwikkeling van de leerlingen.

In hoeverre we kwaliteit realiseren gaan we in kaart brengen met het kwaliteitsinstrument PO "WMK", dat staat voor **Werken Met Kwaliteit**

8.1 WMK: kwaliteitszorg

Doelstelling:

Kwaliteitszorg waarbij de school systematisch de kwaliteit van een aantal vooraf vastgestelde beleidsterreinen bespreekt, beschrijft, realiseert beoordeelt of laat beoordelen en evalueert, gericht op het vasthouden of verbeteren van haar kwaliteit.

Stand van zaken	Doel /middel / werkwijze	Effecten voor leerlingen binnen einddoel, meting en tijd
<p>9 A 1. Het instrument voor kwaliteitszorg WMK is recent geïntroduceerd en SCOL-po breed aangeschaft om mee te gaan werken. Het instrument werkt volgens de PDCAcyclus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. to plan: vaststellen van de doelen van de school. 2. To do: realiseren van de doelen in de praktijk 3. To check: controleren of de doelen daadwerkelijk gerealiseerd worden. 4. To act: wat goed gaat vasthouden en verbeterpunten realiseren 	<p>Meting en borging van de ontwikkeling van de school en van de medewerkers. Jaarlijks afname van een aantal onderwerpen en indien nodig verdiepend onderzoek. Alle beleidsterreinen komen aan bod in een cyclus van vier jaar.</p>	<p>Onderwijs genieten binnen een lerende organisatie, een professionele leergemeenschap. Merkbaar stimulerende leeromgeving. Ervaren een goed pedagogisch klimaat. Verhoging van de resultaten.</p> <p>Volgens de PDCA cyclus met WMK</p> <p>P 2014</p> <ul style="list-style-type: none"> *Leertijd *Pedagogisch handelen *Didactisch handelen *Opbrengsten *Beroepshouding *Interne communicatie *kwaliteitszorg
<p>9 A 2. Het instrument voor kwaliteitszorg WMK is recent geïntroduceerd en SCOL-po breed aangeschaft om mee te gaan werken. Het instrument werkt volgens de PDCAcyclus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. to plan: vaststellen van de doelen van de school. 	<p>Meting en borging van de ontwikkeling van de school en van de medewerkers. Jaarlijks afname van een aantal onderwerpen en indien nodig verdiepend onderzoek. Alle beleidsterreinen komen aan</p>	<p>Onderwijs genieten binnen een lerende organisatie, een professionele leergemeenschap. Merkbaar stimulerende leeromgeving. Ervaren een goed pedagogisch klimaat. Verhoging van de resultaten.</p> <p>Volgens de PDCA cyclus</p>

<p>2. To do: realiseren van de doelen in de praktijk</p> <p>3. To check: controleren of de doelen daadwerkelijk gerealiseerd worden.</p> <p>To act: wat goed gaat vasthouden en verbeterpunten realiseren</p>	<p>bod in een cyclus van vier jaar.</p>	<p>P 2015</p> <ul style="list-style-type: none"> *Sociaal emotionele ontwikkeling *Actieve rol van de leerlingen *Zorg en begeleiding *Passend onderwijsafstemming *Opbrengsten *Contacten met ouders
<p>9 A 3.</p> <p>Het instrument voor kwaliteitszorg WMK is recent geïntroduceerd en SCOL-po breed aangeschaft om mee te gaan werken. Het instrument werkt volgens de PDCAcyclus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. to plan: vaststellen van de doelen van de school. 2. To do: realiseren van de doelen in de praktijk 3. To check: controleren of de doelen daadwerkelijk gerealiseerd worden. <p>To act: wat goed gaat vasthouden en verbeterpunten realiseren</p>	<p>Meting en borging van de ontwikkeling van de school en van de medewerkers. Jaarlijks afname van een aantal onderwerpen en indien nodig verdiepend onderzoek. Alle beleidsterreinen komen aan bod in een cyclus van vier jaar.</p>	<p>Onderwijs genieten binnen een lerende organisatie, een professionele leergemeenschap. Merkbaar stimulerende leeromgeving. Ervaren een goed pedagogisch klimaat. Verhoging van de resultaten.</p> <p>Volgens de PDCA cyclus</p> <p>P 2016</p> <ul style="list-style-type: none"> *Taalleesonderwijs *Rekenen en wiskunde *ICT *Opbrengstgericht werken *Opbrengsten *Schoolleiding *Professionalisering-personeelsbeleid
<p>9 A 4.</p> <p>Het instrument voor kwaliteitszorg WMK is recent geïntroduceerd en SCOL-po breed aangeschaft om mee te gaan werken. Het instrument werkt volgens de PDCAcyclus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. to plan: vaststellen van de doelen van de school. 2. To do: realiseren van de doelen in de praktijk 3. To check: controleren of de doelen daadwerkelijk gerealiseerd worden. <p>To act: wat goed gaat vasthouden en verbeterpunten realiseren</p>	<p>Meting en borging van de ontwikkeling van de school en van de medewerkers. Jaarlijks afname van een aantal onderwerpen en indien nodig verdiepend onderzoek. Alle beleidsterreinen komen aan bod in een cyclus van vier jaar.</p>	<p>Onderwijs genieten binnen een lerende organisatie, een professionele leergemeenschap. Merkbaar stimulerende leeromgeving. Ervaren een goed pedagogisch klimaat. Verhoging van de resultaten.</p> <p>Volgens de PDCA cyclus</p> <p>P 2017</p> <ul style="list-style-type: none"> *Levensbeschouwelijke identiteit *Leerstofaanbod *Actief burgerschap en sociale cohesie *Schoolklimaat *Opbrengsten

		*Externe contacten
--	--	--------------------

8.2 Pedagogisch klimaat, sociale en fysieke veiligheid

Doelstelling

Het huidige veiligheidsbeleid van de Tweemaster wordt verder ontwikkeld, vastgesteld en uitgevoerd. Hieronder valt het pedagogisch klimaat en de sociale- en fysieke veiligheid. Er wordt een actiever anti-pestbeleid gevoerd. Wij voeren met ingang van schooljaar 2013-2014 de systematische aanpak Positive Behavior Support (PBS) schoolbreed in. Hiervan is het doel dat vanuit gedeelde waarden, door een sociale omgeving te scheppen, gedragsproblemen meer voorkomen worden en het leren wordt bevorderd. Met deze aanpak worden afspraken op teamniveau gemaakt over omgang met elkaar, kinderen met elkaar en kinderen met leerkrachten. Einde schooljaar 2015-2016 zal deze aanpak geïmplementeerd zijn.

Stand van zaken	Doel / middel / werkwijze	Effecten voor leerlingen binnen einddoel, meting en tijd
9 B.1 Er is beleid veiligheid.	Registratie van ongevallen. Protocol medicijngebruik. Aanpassing ontruimingsoefeningen voor beide locaties. Jaarlijks wordt het beleid en de documenten ter uitvoering geëvalueerd en zo nodig bijgesteld.	Leerlingen zijn op school in een veilige omgeving. Ze kunnen zich veilig begeven door school en zich op hun gemak voelen. Bij onraad kunnen ze met een gerust hard aankloppen bij de leraar in de overtuiging dat er hulp wordt geboden. Bij ongevallen is te achterhalen wat er gebeurd is met de leerling Leerlingen kunnen op verantwoorde wijze de medicatie op school krijgen die zij nodig hebben. Leerlingen kunnen in geval van calamiteiten het schoolgebouw snel en veilig verlaten Meting via, observaties, ervaringen, gesprekken met betrokkenen en verslaglegging.
9 B .2 De Tweemaster heeft een aantal opgeleide BHVers	Inventarisatie van noodzakelijke aanvulling BHVers. Overzicht aanwezigheid BHVers per week op beide locaties.	Leerlingen zijn op school in een veilige omgeving: Er zijn voldoende BHVers op school zodat aan alle leerlingen voldoende hulp kan worden geboden in geval van ongevallen en calamiteiten.

	Collega's opleiden tot BHVer. BHVers gaan jaarlijks op herhalingscursus.	Meting via certificaten opleiding en herhaling .
9 B .3 De Tweemaster heeft twee contactpersonen.	Protocol contactpersonen opstellen. Team, ouders en kinderen zijn op de hoogte van het protocol en weten wie de contactpersonen zijn. Vanuit SCOL wordt jaarlijks een bijeenkomst gepland om te evalueren, te informeren en zo nodig beleid bij te stellen.	Leerlingen zijn op school in een veilige omgeving: Voor leerlingen is er al dan niet via hun ouders bekend wie de contactpersonen op school zijn bij wie zij terecht kunnen in geval dat dit nodig is. Leerlingen zijn bekend met de contactpersonen en weten eventueel via de eigen leerkracht hen te benaderen.
9 B .4 Op elke locatie is een map over het meldpunt AMK.	Meldcode "Huiselijk geweld en Kindermishandeling" onder de aandacht van het team houden. Het is de taak van het team om in overleg met elkaar en de ouders en eventueel externen uitvoering te geven aan de wet meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling.	Leerlingen zijn op school in een veilige omgeving: Leerlingen worden tijdig gesignaleerd voor advies en melding volgens de meldcode "Huiselijk geweld en Kindermishandeling. Voor leerlingen die dit betreft worden de nodige stappen via het daarbij horende stappenplan gevolgd. Op school zien we dat de intern begeleiders en de leraren zorgvuldig volgen hoe het met de leerlingen gaat. Signalen worden serieus besproken en er wordt niet geschroomd ouders te betrekken in de problematiek.
9 B .5 De Tweemaster heeft een preventiemedewerker in het kader van de sociale en fysieke veiligheid.	Taak van de preventiemedewerker is helder en inzichtelijk. Team is op de hoogte van deze taak en weet dat de preventiemedewerker een verantwoordelijkheid heeft in het kader van de preventie van sociale en fysieke veiligheid.	Leerlingen, team en ouders zijn op school in een veilige omgeving. Het team van de Tweemaster volgt elke schooldag hoe kinderen op school komen, wat ze vertellen, hoe ze zich gedragen en of het goed gaat met de kinderen. Teamleden, ouders en ook kinderen krijgen via vragenlijsten de gelegenheid om positieve of negatieve signalen af te geven.
9 B .6 Voor de sociale veiligheid kent De Tweemaster enkele instrumenten.	Actiever anti-pestbeleid voeren. Strenger,	Leerlingen zijn op school in een veilige omgeving:

<p>Reeds aanwezig en inzetbaar: *Leerkrachten zorgen voor veilig gevoel bij de kinderen. *Pestprotocol *Schaalvragenaanpak. *Supportgroep aanpak, in overleg met de intern begeleiders. *Beleid schorsing en verwijdering. *Leerkrachten zijn zich er bewust van dat alle leerlingen in een nieuwe groep zitten. Actieve groepsvorming door herschikking.</p>	<p>consequenter en duidelijk optreden. De leerkrachten weten goed de rust te bewaren, maar de tevredenheid over de wijze waarop wordt omgegaan met pestgedrag is een aandachtspunt. Doel is het aantal kinderen die aangeven gepest te worden te verminderen tot Er wordt aangegeven 0! Doel bereiken via PBS en supportgroep aanpak.</p>	<p>Voor leerlingen die gepest worden of pesten wordt het pestprotocol toegepast. Ook kan de supportgroepaanpak worden ingezet waardoor pestgedrag wordt verminderd of voorkomen. Leerlingen voelen zich medeverantwoordelijk voor hun opbrengsten door de schaalvragenaanpak. Ter bescherming van zichzelf en medeleerlingen kunnen leerlingen worden geschorst en verwijderd van school. Leerlingen voelen dat zij bij de groep horen waarin zij zitten.</p> <p>Op De Tweemaster is te zien dat er een grote betrokkenheid is van de leerlingen, ouders en team om een bijdrage te leveren aan de sociale veiligheid en daarmee aan het pedagogisch klimaat. Iedereen voelt zich verantwoordelijk voor een eigen bijdrage hierin.</p> <hr/> <p>In 2015 Sociaal emotionele ontwikkeling in WMK</p> <p>In 2017 schoolklimaat in WMK</p>
<p>9 B .7 Uit het tevredenheidsonderzoek van juni 2013: Goede leerkrachten waarbij leerlingen met hun zorgen terecht kunnen. Op gebied van gedrag zijn nog geen eenduidige afspraken schoolbreed. Het team heeft daarom gekozen voor PBS. Ouders van kinderen met gedragsproblemen zijn tevreden over de begeleiding van hun kinderen.</p>	<p>PBS: Afspraken maken op teamniveau over omgang met elkaar, kinderen onderling en kinderen versus leerkrachten: eenduidige aanpak. Er worden schoolbreed gedragsregels geïmplementeerd voor de algemene ruimtes, in de klas en op individueel leerling niveau.</p>	<p>Leerlingen zijn op school in een veilige omgeving:Zo ziet het er in school ook uit. Kinderen gedragen zich rustig. Iedereen heeft genoeg ruimte. Iedereen gaat prettig met elkaar om. Zichtbaar is dat alle kinderen de afgesproken gedragsregels kennen. Leerkrachten laten hierin voorbeeldgedrag zien en oefenen goed gedrag met de kinderen.</p>

<p>De overdracht van deze kinderen van de ene naar de andere leerkracht is soms onvoldoende. Noodzaak verdere verbetering van goed met elkaar omgaan is men zich van bewust.</p>	<p>De ondersteuningsbehoefte van leerlingen met gedragsproblemen worden met behulp van up to date handelingsplan 'warm' overgedragen van de oude naar de nieuwe leerkracht. Dit op basis van goed klassenmanagement en met begeleiding van o.a. de bouwcoördinatoren en de gedragswerkgroep. Ook onderwerp van paralleloverleg in het kader van leren met en van elkaar.</p>	<p>Er is duidelijk veel minder ernstig gedrag zichtbaar. Het goede gedrag heeft een positieve invloed op de leerprestaties.</p> <p>2017 schoolklimaat in WMK</p> <p>Leerlingen met gedragsproblemen behouden de passende ondersteuning die zij nodig hebben.</p> <hr/> <p>In 2015 Sociaal emotionele ontwikkeling in WMK</p>
<p>9 B .8</p> <p>Uit het tevredenheidsonderzoek van juni 2013: Het schoolklimaat wordt goed gewaardeerd. Wel aandacht nodig voor kinderen met structureel moeilijk gedrag, dusdanig dat anderen er echt last van hebben. Dat geldt ook voor pesten. Inzet beleid schorsing en verwijdering indien nodig.</p> <p>Ouders waarvan de kinderen begeleiding bij gedragsproblemen nodig hebben zijn zeer tevreden.</p>	<p>Actiever anti-pestbeleid voeren. Strenger, consequenter en duidelijk optreden. De leerkrachten weten goed de rust te bewaren, maar de tevredenheid over de wijze waarop wordt omgegaan met pestgedrag is een aandachtspunt. Doel is het aantal kinderen die aangeven gepest te worden te verminderen tot Er wordt aangegeven 0!</p> <p>Doel bereiken via PBS en supportgroep aanpak.</p> <p>Team is op de hoogte van beleid schorsing en</p>	<p>Geen kinderen die aangeven dat ze gepest worden. Een sociaal veilig klimaat voor de kinderen. Kinderen gaan graag naar school. Kinderen gaan leuk met elkaar om.</p> <p>2017 schoolklimaat in WMK</p> <p>Voortdurend onder de aandacht bij hele team.</p> <hr/> <p>In 2015 Sociaal emotionele ontwikkeling in WMK</p> <hr/> <p>Vanaf start schooljaar 2013-2014 extra aandacht voor sociaal veilige omgeving toegespitst op de nieuwe indeling van de locaties.</p>

	verwijdering. Indien van toepassing weten de leerkrachten hoe zo'n proces verloopt en welke documenten nodig zijn i.v.m. dossieropbouw.	
--	---	--

8.3 Onderwijskundige zaken en opbrengstgericht werken

Doelstelling

Het team van De Tweemaster heeft als doel dat ze de onderwijskundige visie meer wil uitdragen, naar buiten toe maar ook binnen het team zelf. Het team onderschrijft de visie en draagt de visie uit. Ouders worden goed geïnformeerd via het nieuwsbulletin "Marifoon", de website, het digitale communicatiesysteem "Schoudercom", jaarlijkse groepsgerichte informatieavonden, algemene informatieavonden en de open ochtend.

Het team overlegt met veel aandacht voor passend onderwijs, met name tijdens de bouwbijeenkomsten. Zelfstandig werken en het klassenmanagement zijn hierbij heel belangrijk. Door zelfstandig werken op drie niveaus betreft de leerkracht de leerling beter bij het leerproces; zij zijn verantwoordelijk voor hun eigen werk.

De Tweemaster verhoogt de kwaliteit van het onderwijs door nadruk te leggen op verbindingen en communicatie. Dit geldt voor parallelgroepen onderling maar ook voor verbindingen en communicatie van leerkrachten, leerkrachten en ouders, leerkrachten en leerlingen.

Stand van zaken	Doel / middel / werkwijze	Effecten voor leerlingen binnen einddoel, meting en tijd
9 C.1 Visie onderwijskundig beleid. Tijdens de intakegesprekken wordt er veel aandacht aan besteed.	Duidelijkheid over de visie voor betrokkenen. De ouders goed informeren over de visie van de school via de aanwezige instrumenten:	Leerlingen weten wat van hen wordt verwacht. Leerlingen worden meer uitgedaagd om zich maximaal te ontwikkelen. Leerlingen ervaren dat in het lesgeven wordt aangereikt wat ze nodig hebben.

<p>Het oudertevredenheidsonderzoek geeft een wisselend beeld: *De onderwijskundige visie is blijkbaar niet voldoende duidelijk. *In het algemeen behoorlijke tevredenheid over het onderwijs en de school staat ook goed bekend. *Kanttekeningen door ouders: "De manier van lesgeven past niet altijd helemaal bij mijn kind", zeggen ouders. *Normen mogen hoger liggen.</p>	<p>"Marifoon", de website, het digitale communicatiesysteem "Schoudercom", jaarlijkse groepsgerichte informatieavonden, algemene informatieavonden en de open ochtend. Onderwijskundig beleid verder ontwikkelen en aanpassen op "Passend onderwijs": *niveaus verder uitwerken *het zelfstandig werken concretiseren.</p>	<p>Leerlingen halen duidelijk betere resultaten. Meting/borging in beleidsstukken.</p> <p>PD in 2014-2018 Tijdens studiedagen en vergaderingen in de bouw. C volgend kwaliteitsonderzoek WMK. A daaropvolgend.</p>
<p>9 C .2 Op De Tweemaster is zelfstandig werken de basis voor het onderwijs. Klassenmanagement moet beter worden afgestemd en dan ook collectief worden uitgevoerd.</p>	<p>In de hele school is er één doorgaande lijn wat betreft het klassenmanagement. Er is duidelijkheid door een aantal vaste afspraken en ook over de wederzijdse verwachtingen tijdens de les.</p>	<p>Leerlingen kennen de regels van het zelfstandig werken. Ze ervaren deze regels elk jaar hetzelfde. Ze weten wat van hen wordt verwacht. Start in 2013 met traject Impuls.</p>
<p>9 C .3 Visitatiecommissie heeft gewezen op aandacht voor de implementatie van de groepsplannen en aandacht voor het klassenmanagement. Beleid zelfstandig werken en werken in drie niveaus is vastgesteld. Drie niveaus worden bepaald a.h.v. analyse toets- resultaten(zie 1^e punt bij plan C). Drie niveaus worden opgenomen in de groepsplannen en in de klassenmap. Wekelijkse taakbrieven in de groepen 2 t/m 8 zijn geïmplementeerd. Resultaten CITO eindtoets</p>	<p>*Verfijning en daadwerkelijke uitvoering van de groepsplannen. * Criteria voor de indeling van de leerlingen in verschillende niveaus zijn opgenomen in de beleidsplannen en worden ingezet bij het opstellen van groepsplannen.</p> <p>Doelen die we gaan bereiken n.a.v. het oudertevredenheidsonderzoek.</p>	<p>Leerlingen krijgen in kleine groepjes volgens het groepsplan aparte instructie en inoefening. Ze zijn ingedeeld in drie niveaus. Duidelijke verhoging van resultaten en betere verzorging van het werk. Leerkrachten gaan regelmatig met de leerlingen in gesprek over de inhoud van de lessen en de resultaten van de toetsen. Start van dit traject in 2014-2015 We zien dat kinderen beter weten wat ze wel of niet goed kunnen en weten. Ze gaan alerter reageren op hun taken. Ze gaan elkaar beter helpen, want ze weten beter wat de bedoeling is.</p>

<p>boven landelijk gemiddelde.</p>	<p>*Verfijning extra werk voor kinderen van aanpak 1 en 3. *Leerkrachten vragen regelmatig feedback over de inhoud, het verloop en het resultaat van de lessen aan de kinderen. *Leerkrachten gaan meer aandacht besteden aan het nabespreken van toetsen. *Passend aanbod bij wat kinderen nodig hebben.</p>	<p>Meting binnen WMK, zie hoofdstuk 9A.</p>
<p>9 C 4. Visitatiecommissie heeft geconstateerd dat de implementatie van de groepsplannen en het klassenmanagement verbetering nodig heeft. Groepsplannen midden- en bovenbouw: *spelling behoeft verfijning. *rekenen moet worden opgesteld.</p>	<p>Opstellen groepsplan rekenen. Structurele implementatie en uitvoering van de groepsplannen. Verfijning van de plannen.</p>	<p>Leerlingen krijgen in kleine groepjes volgens het groepsplan aparte instructie en inoefening. Ze zijn ingedeeld in drie niveaus. Verhoging resultaten bij jaarlijkse meting met CITO toets taal en rekenen.</p>
<p>9 C 5. Visitatiecommissie heeft geconstateerd dat de implementatie van de groepsplannen en het klassenmanagement verbetering nodig heeft. Groepsplannen onderbouw: Groepsplan taal en rekenen in de onderbouw zijn klaar.</p>	<p>Structurele implementatie en uitvoering van de groepsplannen.</p>	<p>Leerlingen krijgen in kleine groepjes volgens het groepsplan aparte instructie en in oefening. Ze zijn ingedeeld in drie niveaus. Verhoging resultaten bij jaarlijkse meting met CITO toets taal en rekenen.</p>
<p>9 C.6 De nieuwe rekenmethode is "Wereld in getallen". Een methode met een duidelijke structuur en een goede opbouw. Per les één doel. Er is aandacht voor automatisering. Een verplicht gedeelte oefenen op de computer. Differentiatie in drie niveaus met aangepast leerprogramma en oefenprogramma.</p>	<p>Invoering per 1-8-2014 in groepen 3 t/m 8. In juni wordt de instaptoets afgenomen om te bepalen op welk niveau de leerlingen starten na de zomervakantie: * ** of *** Investering wordt verspreid over twee kalenderjaren.</p>	<p>Resultaten CITO rekenen zullen duidelijk verhogen. Kinderen en leerkrachten zullen met meer plezier aan rekenen werken. De nieuwe overzichtelijke en duidelijke methode zorgt daarvoor. Veel kinderen hebben baat bij meer automatisering en uitleg volgens en vaste strategie. De aangereikte differentiatie tijdens de lessen en het groepsplan na het maken van de toetsen geeft</p>

<p>Resultaten van tussentijdse toetsen worden aangeleverd met groepsplan. In groep 1-2 wordt gewerkt met Schatkist.</p>	<p>De bouw 1-2 zal zich verdiepen in de nieuwe methode om te kunnen zorgen voor een goede voorbereiding op groep 3. Indien nodig, gaat 1-2 ook over op de nieuwe methode.</p>	<p>leraren en leerlingen houvast. Een kwartier oefenen per week aan de computer op je eigen niveau zorgt voor extra in oefening op een leuke manier.</p>
<p>9 C.7 Voor voortgezet technisch lezen is Estafette geïmplementeerd.</p>	<p>Verhoging resultaten technisch lezen. Estafette levert instructie en oefeningen aan. Daarnaast worden allerlei vormen van lezen toegepast op alle dagen van de week. Leerlingen krijgen sinds de implementatie van Estafette wekelijks meer oefening in technisch lezen. In de parallelklassen worden, indien wenselijk en mogelijk, de niveaus over de twee groepen verdeeld.</p>	<p>Resultaten van lezen gaan omhoog. Meting door afname CITOtoets Er is te zien dat leerlingen plezier hebben in lezen. Ze doen goed mee met Estafette. Samen lezen in de klas of met een kind van een andere groep, lezen in de bibliotheekboeken, voorlezen aan jongere kinderen. .</p>
<p>9 C .8 Overstag: Onderwijskundige zaken./communicatie Bouwcoördinatoren en Ibers sturen structureel de ontwikkeling van de groepsplannen aan. Het monitoren, verbindingen leggen en communiceren over de ontwikkelingen is onduidelijk. Meer feedback nodig om te kunnen leren van elkaars ervaringen.</p>	<p>Verhoging kwaliteit samenwerking van de parallelgroepen, bouwen en de school als geheel. Gezamenlijk meer kwaliteit bereiken in ons werk en dan zo efficiënt mogelijk. Verbinding leggen tussen de leerkrachten, de bouwcoördinatoren, de ivers en de directie. Ontwikkelingspunten zijn: *elkaars kwaliteiten benutten *gemeenschappelijke ambitie en resultaat. *professionaliteit *positieve sfeer van opdenken en opperen</p>	<p>Leerlingen krijgen meer onderwijs in groepen en op verschillende niveaus. Ze zijn ingedeeld in drie niveaus. Groep doorbrekend werken komt structureel voor. Leerlingen zullen ervaren dat verbinding wordt gelegd tussen de groepen en ook tussen de locaties.P 2013-2014 D 2014 C 2014-2015 Voor MT en team meetbaar in gesprekken die gevoerd worden tijdens overleg en na afloop van een consultatie in de groep door de directeur, de iber en/of de bouwcoördinator. C WMK 2014 A 2014-2015-2016-2017</p>

	<ul style="list-style-type: none"> *denken in oplossingen, verantwoordelijkheid nemen *samen actief leren in de praktijk *naar betrokkenheid en eigenaarschap *hoe geven we onderwijs en waarom zo? *openheid en transparantie *handelen vanuit weten *van P(persoonlijk) <p>O(ontwikkeling) P(plan) naar PA(actie)P.</p>	
<p>9 C .9 Huiswerk.</p> <p>* Een studievoordigheid die aandacht nodig heeft.</p> <p>In het oudertevredenheidsonderzoek wordt aangegeven wat huiswerk betreft dat de spreiding beter kan en ouders geven aan dat kinderen moeite hebben met huiswerk maken. Aandachtspunt voor de bovenbouw.</p>	<p>Leerkrachten besteden aandacht aan aanpak tijdige start met huiswerk.</p> <p>Studievoordigheid die aandacht nodig heeft.</p> <p>CITOTOets invoeren voor studievoordigheden.</p> <p>Methode "Blits" invoeren om dit te ondersteunen.</p>	<p>Leerlingen maken een voor hen nieuwe CITO toets.</p> <p>Leerlingen leren de methode "Blits" kennen die hen studievoordigheden leert.</p> <p>Leerlingen leren plannen en uitvoeren huiswerk Start 2013</p> <p>A 2017</p> <p>Meting met CITO toets voor studievoordigheden.</p> <p>Duidelijk verhoging van resultaten van zwak naar voldoende tot goed op dit onderdeel.</p>
<p>9 C .10 Motorische ontwikkeling</p> <p>In 1-2 minimaal één keer per week gym in zaal, regelmatig buiten spelen.</p> <p>In 3 t/m 8 2x gym op het rooster.</p> <p>1,5 sportdagen per jaar.</p>	<p>Visie ontwikkelen over gezond leven en goed bewegen.</p> <p>Borging in beleidsdocument.</p>	<p>Effecten voor de leerlingen zijn voorlopig nihil.</p> <p>Effecten zijn afhankelijk van de visie ontwikkeling P 2016-2017</p> <p>Meetbaar in prestaties van leerlingen, bevindingen van leerkrachten.</p>
<p>9 C .11 Cultuur ,techniek en creatieve vakken verdienen een betere leerlijn/structuur.</p> <p>Abonnement voor technolab brengt jaarlijks workshops op technisch gebied.</p> <p>Abonnement voor kunst en cultuur levert jaarlijks voor iedere groep een voorstelling.</p>	<p>Creatieve vakken onder de loep! Uitwerking van de doelen en leerlijnen per leerjaar.</p> <p>Borging in beleidsdocument.</p>	<p>Leerlingen ondervinden meer regelmaat en meer variatie in technieken in de culturele en creatieve vakken.</p> <p>Een goede opbouw in de loop van de leerjaren zal laten zien dat de kinderen nieuwe technieken leren en deze creatief toepassen.</p>

Handvaardigheid en tekenen staan op het rooster, maar missen een doorlopende lijn.		
--	--	--

8.4 Internationalisering en Engels.

Doelstelling

De Tweemaster is een basisschool in een wijk met veel hoogopgeleide ouders. Ouders die Nederlands zijn, maar ook veel ouders die vanuit en ander land hier in Leiden terecht zijn gekomen. Verschillende kinderen worden dan ook tweetalig opgevoed. Het is niet ondenkbaar dat deze kinderen hun vleugels zullen uitslaan naar de "Wereld". Nu is Leiden een stad die kinderen van alles biedt om aan hun nieuwsgierigheid tegemoet te komen. Mogelijkheden te over om lijntjes te leggen naar andere landen en andere culturen. De Tweemaster heeft een taak in het helpen van deze kinderen. Het team wil de leerlingen op weg helpen in de ontwikkeling tot wereldburger.

Stand van zaken	Doel / middel / werkwijze	Effecten voor leerlingen binnen einddoel, meting en tijd
9 D .1 Engels Staat op het programma in groep 7 en 8. Met ingang van 2014-2015 wordt Engels gegeven in groep 1 t/m 8.	Engels, de taal die wereldwijd steeds meer wordt gevoerd wordt een vast onderdeel in alle groepen. De Tweemaster stapt in het SCOL traject om dit vorm te gaan geven. Invoering wordt gedaan via de methode Early bird.	Op gezette tijden wordt alleen de taal Engels gevoerd. In de onderbouw gaat dat vooral over de mondelinge taal. In de midden- en bovenbouw wordt het aangevuld met de schriftelijke taal. In eerste instantie zien we deze verandering in groep 1 t/m 4. De groepen 5 t/m 8 sluiten later aan. We zien bij de leerlingen en de leerkrachten "meer, beter en vroeger Engels! Meting via toetsing.
9 D. 2 Internationalisering. Op De Tweemaster komt dit aan de orde tijdens de zaakvakken.	Meegaan in de ontwikkeling van onze maatschappij waar kinderen opgroeien tot wereldburgers. Visie ontwikkeling is noodzakelijk.	Zicht op de hele wereld. Op de verschillende culturen. Zicht op wat dat voor onszelf kan betekenen als we daar een rol in krijgen in de toekomst. Leerlingen hebben contacten met leerlingen in andere landen en delen dat met elkaar. Meting via presentaties.

	<p>Wat hebben we hiervoor nodig? Wat weten we al en hoe kunnen we daarvan gebruik maken? Kunnen ouders er iets in betekenen? Veel ouders hebben een achtergrond ergens in de wereld. Hoe kunnen we contacten leggen? Gaan we in de lessen de stof uitbreiden zodat de lesinhoud internationaler is. Hoe zetten we ICT hierbij in?</p>	
--	--	--

8.5 Zorg en excellentie

Doelstelling

Algemeen

Het team volgt met veel zorg alle leerlingen van De Tweemaster. Alle leerlingen krijgen het onderwijs dat ze nodig hebben en dat ze aankunnen.

8.5.1 Zorg

In het kader van de invoering van het Passend Onderwijs geeft de Tweemaster in haar Schoolondersteuningsprofiel (SOP) aan wat zij kan bieden voor kinderen met verschillende ondersteuningsbehoeftes. Het SOP wordt verder ontwikkeld in samenwerking met het Samenwerkingsverband. Het managementteam van de Tweemaster bereidt de rest van het team voor op de ontwikkelingen die het Passend Onderwijs met zich meebrengt.

Om zo goed mogelijk alle kinderen te bieden wat ze nodig hebben op cognitief gebied, is ons onderwijs ingericht in drie niveaus. Binnen die drie niveaus krijgen kinderen waar nodig extra ondersteuning. Beleid voor speciale zorg buiten de drie niveaus gaan we verder ontwikkelen.

De handelingsbekwaamheid van de leerkracht in het omgaan met zorgleerlingen wordt vergroot. Het klassenmanagement, dat ten grondslag ligt aan adaptief lesgeven, gaan we hierop aanpassen.

Er worden teambreed afspraken gemaakt over het beter analyseren van toetsen zodat groepsplannen nauwkeuriger worden opgesteld. De huidige groepsplannen voor spelling (3 t/m 8) en taal(1 en 2) worden verder geïmplementeerd. Voor rekenen zal een groepsplan ontwikkeld worden.

8.5.2 Excellentie

De Tweemaster vindt het belangrijk dat alle leerlingen zoveel mogelijk op hun niveau werken, daarom is excellentie ook een onderdeel van het beleid. Communicatie over excellentie binnen het team wordt verbeterd. De werkgroep excellentie implementeert het beleid binnen het team. Binnen de bouw besteedt men hier extra aandacht aan. Verder professionaliseert De Tweemaster het team in het werken in de groep met excellente leerlingen; welke materialen zijn er, hoe zetten we ze in, hoe leren we top down. Een ander doel is duidelijkheid voor de excellente leerling wat dit betekent voor werken met de wekelijkse taakbrief.

De signalering (SiDi) goed leren kennen en goed kunnen analyseren en weten welke vervolgstappen genomen moeten worden. Voortgang van de plusklas, voor een groep excellente leerlingen. Er komen betere verbindingen tussen de groep en de plusklas. De Tweemaster wil graag afspraken maken over de overdracht van excellente leerlingen vanuit de voorschoolse periode naar het basisonderwijs en van het basisonderwijs naar het VO.

Stand van zaken	Doel /middel / werkwijze	Effecten voor leerlingen binnen einddoel, meting en tijd
9E.1 Visitatiecommissie heeft geconstateerd dat de implementatie van de groepsplannen en het klassenmanagement verbetering nodig heeft.	Uitvoering van de groepsplannen in de klas in drie niveaus. Beleid ontwikkelen over de speciale zorg voor onderwijs buiten de drie niveaus. Het klassenmanagement wordt verbeterd zodat het groepsplan goed kan worden uitgevoerd.	Leerlingen krijgen passend onderwijs op hun eigen niveau.P 2014 D 2014-2015 C 2015-2016 A 2016- 2017

	Kinderen worden meer uitgedaagd om zich maximaal te kunnen ontwikkelen.	
<p>9E .2 We analyseren van alle kinderen de Cito toetsresultaten van taal voor groep 2 , in de groepen 3 t/m 8 spelling. Van de andere vakgebieden analyseren we alleen de IV en V scores.</p> <p>Wij nemen elk schooljaar dezelfde citotoetsen af. Op de Toetskalender staan alle toetsen en periodes waarin ze moeten worden afgenomen vermeld.</p>	<p>Toets analyses maken voor alle kinderen van Cito rekenen groep 2 t/m 8.</p> <p>Citotoets Studievaardigheden invoeren met bijpassende methode Blits</p>	<p>Doordat alle toetsen worden geanalyseerd, ook die van leerlingen met voldoende scores, worden risicoscores van alle leerlingen gesignaleerd en kan hierop extra hulp geboden worden.</p> <p>P D 2014-2015 C 2015-2016 A 2016-2017 Leerlingen verbeteren hun studievoordigheden.</p> <p>Metingen telkens in jan en juni. Dit onderdeel vraagt om externe begeleiding in 2014-2018, telkens na de evaluaties van de afgenomen toetsen in januari en juni.</p>
<p>9E .3 Leerlingen krijgen voldoende ondersteuning bij leerproblemen .</p>	<p>Ondersteuningsbehoeften die leerlingen hebben bij leerproblemen worden beter overgedragen van de oude naar de nieuwe leerkracht.</p>	<p>Leerlingen krijgen de extra ondersteuning bij leerproblemen die zij nodig hebben.P zorg en begeleiding in 2015 in WMK</p> <p>D 2016 2017 C 2018 A 2019</p>
<p>9E .4 Samenwerkingsverband en directiekring. Schoolondersteuningsplan (SOP)</p> <p>Via de directiekring is invloed mogelijk op het beleid van WSNS.</p>	<p>Verdere ontwikkeling van het SOP in samenwerking met de wijk.</p>	<p>Leerlingen profiteren van de sterke kanten van onze school, van waar wij goed in zijn en zij profiteren van goede ondersteuning.P</p> <p>D C 2016 A 2017 Meerjarenplan en onderdeel van het WSNS plan 2013-2015</p>

9E .5 Beleid excellentie is vastgesteld. Twee keer per jaar evaluatie en vooroverleg volgende plus klas.	Verdere ontwikkeling beleid excellentie Beleid wordt beter onder de aandacht van het team gebracht. Beleid wordt beter toegepast in de groepen.	Excellente leerlingen worden zowel in hun eigen klas als in de plus klas aangesproken op hun niveau.P 2013 D 2014 2015 C 2016 A 2017
9E .6 Contact met SCOL Contact en ondersteuning vindt plaats d.m.v. leerkring excellentie.	Bijeenkomsten voor plusklasleerkrachten.	Excellente leerlingen profiteren van plusklasleerkrachten met meer knowhow van excellentie P in 2010-2014 D 2015-2018 C A
9E .7 De SIDI-R De SIDI-R is geïmplementeerd in alle groepen. De SIDI-R is opgenomen in de toets kalender. Jaarlijkse afname.	Leerkrachten raken vertrouwd met het invullen van de SIDI-R en weten welke vervolgstappen genomen moeten worden als de SIDI-R is ingevuld.	Excellente leerlingen worden gesignaleerd en krijgen vervolgens de ondersteuning die zij nodig hebben.P in 2010-2014 D 2015-2018 C A
9E .8 Extra materialen voor excellente leerlingen zijn aanwezig.	Duidelijkheid over de wijze van inzetten van de materialen.	Excellente leerlingen maken optimaal gebruik van de plusmaterialen P in 2010-2014 D 2015-2018 C A
9E .9 Excellente leerlingen.	Professionalisering van het team over de manier van werken met excellente leerlingen in de klas: *inzet van materialen *Top down denken * Werken met de taakbrief	Excellente leerlingen profiteren van meer knowhow van leerkrachten over hoe met hen te werken in de klas.P 2014 D 2015-2018 C A
9E 10 Traject advisering PO-VO Een traject dat te veel alleen in groep 8 wordt uitgevoerd. Veel druk en hectiek voor de leerkrachten en de ouders.	Aandachtspunt is de hectiek en de druk die nu ligt op dit traject. Beleid uitbreiden van groep 8 naar groep 7 en 8.	Gaan eerder nadenken over vervolgonderwijs. Zijn zich eerder bewust van hun verdere ontwikkeling in het VO.P Mei-juni 2014 D 2014-2015 C Vervolg in 2015 t/m 2018 A

--	--	--

Plan 9 F. Professionele cultuur, communicatie en ontwikkeling personeel.

Doelstelling

De manier van samenwerken, communiceren en ontwikkelen zal meer plaatsvinden volgens de visie van de professionele cultuur. De verantwoordelijkheden gaan steeds lager in de organisatie liggen, mogelijk gemaakt door een duidelijke leiding. Herkenbaar zijn daarin verschillende kenmerken waaronder:

- erkende ongelijkheid, positieve kijk naar sterke competenties
- gebruik maken van verschil in competenties en interesse
- gebruik maken van elkaars kwaliteiten
- professionals nemen verantwoordelijkheid voor hun eigen vakgebied en de ontwikkeling van de algehele organisatie
- medewerkers met een professionele houding zijn verantwoordelijk voor goede samenwerking, afspraken nakomen en goede communicatie.

In deze professionele organisatie is het doel een school waarin de leerling centraal staat. De leerkrachten krijgen het vertrouwen dat ze binnen de eigen verantwoordelijkheden in staat zijn om verantwoording af te leggen over de resultaten die ze met de leerlingen boeken. Hun fundamenten zijn hun kwaliteiten, creativiteit en inzet om in samenwerking met elkaar en aan school gerelateerde organisaties de kennisontwikkeling te stimuleren en de prestaties van de leerlingen te verhogen.

Stand van zaken	Doel /middel /werkwijze	Effecten voor leerlingen binnen einddoel, meting en tijd
<p>9F.1 Uit het tevredenheidsonderzoek voor het personeel komt voort dat communicatie van het team bovenaan het prioriteitenlijstje staat.</p> <p>Cultuur is nog wat ambtelijk en politiek. (gelijke monniken, gelijke kappen/ consensus gericht/ trage organisatie/neiging tot dichtregelen.</p>	<p>Implementeren:</p> <ul style="list-style-type: none"> *Vertrouwen hebben in elkaar *goede werkafspraken maken voor uitvoering *de groepsleider bepaalt *het geheel zien *succeservaringen > samen sterk *evalueren > soms stopzetten > voortgaan 	<p>Team is voorbeeld voor de leerlingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> -initiatief tonen -verantwoordelijkheid dragen -enthousiasme <p>Professionele ontmoetingen worden gerealiseerd.</p> <p>Incidenteel of Jaarlijks te bespreken thema's:</p> <ul style="list-style-type: none"> *Thema's op initiatief van team *kamp/excursies september *Formatie mei

	<p>Door ontwikkelen: Verdere ontwikkeling van de professionele ontmoetingen. Dialoog laten plaatsvinden. Veranderingsproces starten met ontwerp. Doel is dynamische en snelle organisatie waarin de kwaliteit doorslaggevend is.</p>	<p>*Taakverdeling extra taken en werkgroepen juni *Evaluatie lestijden en TSO. *Gedrag /PBS</p> <p>Meting volgend tevredenheidsonderzoek/ WMK.</p>
<p>9F .2 Vanuit tevredenheidsonderzoek vraagt het team om aandacht voor: Werkomstandigheden/ werkomgeving Middelen om te kunnen werken Beloning/waardering / motivatie door leiding Ontwikkelmogelijkheden Verlaging werkdruk</p>	<p>Vooruitgang tevredenheid van het personeel. Werkomstandigheden/ werkomgeving Middelen om te kunnen werken Beloning/waardering / motivatie door leiding Ontwikkelmogelijkheden Verlaging werkdruk.</p>	<p>Goed bereikbare en enthousiaste leerkracht.P Eind 2013 plan opgesteld door MT D 2014-2018 CA Evaluatie plan met actiepunten ter verbetering van aandachtspunten. Uitwerking ook in de jaren daarna 2014-2018 C volgend tevredenheidsonderzoek.</p> <p>Meting via jaargesprekken. Terugkoppeling vanuit de bouwvergaderingen.</p>
<p>9F .3 Stand van zaken vanuit oudertevredenheidsonderzoek: De communicatie kan wat klantvriendelijker soms. Graag tijdig ouders benaderen voor goed overleg met elkaar over problemen/ zorgen van individuele leerlingen. Voor klachten wordt niet altijd contact opgenomen met school. Niet alle ouders denken dat hun klachten serieus genomen worden.</p>	<p>Bewustwording team van het belang van goede communicatie met ouders. Ervaren dat goede communicatie betere afstemming oplevert voor de ontwikkeling van de kinderen op school en thuis. Duidelijkheid en veiligheid voor de kinderen. Opnemen in traject PBS. Goede implementatie van Schoudercom.</p>	<p>Duidelijkheid wat school en thuis van hen verwacht. Veiligheid.P 2014 D Een moment om dit te bespreken wordt nader bepaald in 2014 C volgend tevredenheidsonderzoek A na tevredenheidsonderzoek</p> <p>Meting via berichtgeving Schoudercom. Spontane gesprekken met ouders. Aangevraagde gesprekken met ouders.</p>
<p>9F.4 Ontwikkeling personeel a.</p>	<p>Voortdurende ontwikkeling van personeel. Ontwikkeling is gekoppeld aan de ontwikkeling van de school en begeleiding vindt vooral op teamniveau plaats. Waar nodig</p>	<p>Op De Tweemaster is een team dat voortdurend nieuwsgierig is hoe beter onderwijs kan worden gegeven, met duidelijke effecten voor de leerlingen. Ontwikkeling van eigen kennis en vaardigheden vindt men nodig voor verbetering van de lessen, de contacten met de ouders, de</p>

	of naar behoefte aanbod op individueel niveau of met een groepje.	communicatie met elkaar en de zorg voor de kinderen. Zie ook hoofdstuk 5. Personeelsbeleid.
9G.5 Ontwikkeling personeel b.	In het formatieplan ruimte hebben voor ambulante tijd voor directie, bouwcoördinatoren en ivers en zo mogelijk voor de ict-er. Hen steunen in activiteiten voor ontwikkeling op wat voor manier dan ook. Met blik op de toekomst taken verdelen en/of stimuleren tot scholing met oog op toekomstige taken.	Evenwichtige verdeling van deskundigheid en inzet van teamleden, waarbij belangrijk is dat er goede bouwcoördinatoren zijn en blijven. Dat geldt ook voor de intern begeleiders, de ict-er en de directie. Op De Tweemaster wordt pro actief aandacht besteed aan het hebben en behouden van een goed managementteam en aanvullende deskundigen, onontbeerlijk voor borging van voortgang in de kwaliteit.

8.6 ICT en communicatie

Doelstelling

ICT speelt een grote rol in de samenleving. Onderwijs maakt deel uit van die samenleving. Wij moeten aansluiten bij die ontwikkelingen en onze leerlingen daarmee leren omgaan. In de komende jaren heeft de Tweemaster als doelstelling in de eerste plaats met elkaar helder te krijgen hoe we ermee willen omgaan. Een grondige verkenning van wat er allemaal om ons heen gebeurt op ICT gebied en bepalen wat kunnen en willen we ermee in school. De Tweemaster wil graag een moderne toekomstgerichte school zijn waar de leerlingen handvatten en vaardigheden meekrijgen in de loop naar hun volwassenheid en naar de maatschappij in de toekomst die velerlei eisen aan hen zal stellen. Belangrijk is daarom met elkaar te bepalen waar we kansen en mogelijkheden zien en vervolgens hoe en of we ze kunnen realiseren.

Behalve kennis en inzet van ICT middelen is de doelstelling om tot goede afspraken te komen hoe we de middelen gaan uitbuiten om goed met elkaar te kunnen communiceren. In de veelheid van middelen gaan we nu vaak het doel van efficiëntie voorbij. Korte lijnen, mogelijkheden voor snel handelen met draagvlak van de medewerkers is een doel dat we gaan nastreven. ICT staat daarin als middel dan niet alleen. In een uitgebalanceerde professionele cultuur met gedeelde verantwoordelijkheden is in ieder geval sneller handelen mogelijk. ICT middelen zijn daarbij een prima ondersteuning.

Stand van zaken	Doel /middel / werkwijze	Effecten voor leerlingen binnen einddoel, meting en tijd
<p>9 G.1 Visie ICT is onduidelijk.</p> <p>Op dit moment zijn er per groep enkele computers beschikbaar voor de leerlingen en er is voor de oudere leerlingen een computereiland beschikbaar.</p>	<p>Duidelijke visie over ICT. Visie over: *ICT-infrastructuur *Computernetwerk *inzet moderne middelen.</p>	<p>Effectief en efficiënt gebruik binnen het onderwijs van de moderne ICTmiddelen. Verhoging motivatie tot leren. Visie wordt duidelijk : 2014-2016 Uitwerking in de jaren daarna 2016-2018 Op ICTgebied zal de school overkomen als modern en in de pas met de ontwikkelingen in de maatschappij.</p>
<p>9 G .2 ICT-bekwaamheid van leerkrachten Het team kan in het algemeen voldoende omgaan met de computer wat betreft mail en tekstverwerking. Ze kunnen werken met de digiborden en weten om te gaan met het leerlingvolgsysteem. De digitale leermiddelen van de eigen groep weten ze in te zetten.</p>	<p>Binnen de visie is bepaald welke vaardigheden dienen te worden beheerst en welke verder worden ontwikkeld. <u>Pedagogisch-didactisch:</u> Leerkrachten houden rekening met de impact van de digitale wereld op het kind. Kunnen de verbinding leggen naar het leerdoel. Maken ICT functioneel in het lesgeven. Weten de meerwaarde van ICT in onderwijs. Inzet digitaal les- en toetsmateriaal. <u>In schoolcontext:</u> Leggen administratie digitaal vast. Volgen voortgang leerlingen digitaal. Communiceren digitaal. <u>Professionele ontw.:</u> Weten digitale bronnen te vinden en te raadplegen.</p>	<p>Digitale leermiddelen van de groep worden op moderne wijze ingezet, waar de effecten zinvol zijn uit oogpunt van ontwikkeling.. Ontwikkeling op gebied van ICT is verbreed. Inzet met als opzet goede ondersteuning van deskundige leerkrachten.</p>

	Volgen laatste ontwikkelingen op vakgebied en communiceren digitaal hierover.	
<p>9 G.3 Huidige omgang en participatie in sociale netwerken? -forum wordt niet volop benut. -Schoudercom (digitaal school-ouders-communicatiesysteem) is opgestart en wordt enthousiast gebruikt. -facebook en LinkedIn worden niet gebruikt. -Mail wordt intensief gebruikt. -Twitteraccount is aangemaakt en wordt ingezet voor positieve korte berichtjes van school. -Smartphone/tablet wordt op dit moment niet gebruikt in ons onderwijs.</p>	<p>Doel en inzet van sociale netwerken bepalen binnen visie.</p> <p>Schoudercom intensiever leren gebruiken en mogelijkheden vergroten. Schoudercom breder inzetten.</p> <p>Smartphone/tablet mogelijkheden bekijken voor de toekomst. Beleid ontwikkelen.</p>	<p>Gebruik leren en kunnen maken van moderne digitale middelen. Grote betrokkenheid van de leerlingen.P2014-2016</p>
<p>9 G .4 Website De Tweemaster was verouderd. Ouders waren redelijk tot goed tevreden over de informatie die tot hen komt. Zij raadplegen echter niet tot nauwelijks de internetside daarvoor.</p>	<p>De nieuwe website is actief in 2014. Het onderhoud van de website wordt goed afgesproken qua taakverdeling.</p>	<p>Nieuwe website is in de lucht! De school heeft een levendige aantrekkelijke website die actief actueel wordt gehouden. Maakt en wezenlijk deel uit van de PR. Ouders zijn tevreden over de informatie die tot hen komt.</p>

8.7 Organisatie

Doelstelling

De Tweemaster werkt voortdurend aan verbetering om een goede school te zijn in de Merenwijk. Er wordt intern en ook naar buiten toe gewerkt aan verbetering van de organisatie om het tot een aantrekkelijke, moderne en toekomstgerichte school te maken. De inbreng van de professionele cultuur en de inzet van de moderne communicatiemiddelen helpen om in de huidige maatschappij aan de veranderde

omstandigheden gehoor te geven. De opbouw van de organisatie met directie, bouwcoördinatoren teamleden wel of niet met specifieke taken en andere medewerkers vraagt om meer verbindingen met elkaar en ook naar de ouders en leerlingen toe. Met de ontwikkeling van de school zal ook ontwikkeling van ieder persoonlijk aan de orde zijn. Belangrijke aspecten hierbij zijn allerlei subdoelen:

*Verantwoordelijkheid wordt gegeven, maar een ieder neemt ook de verantwoordelijkheid voor de organisatie en zijn/haar rol hierin. Leerkrachten nemen ook verantwoordelijkheid voor de persoonlijke ontwikkeling in de context van de schoolontwikkeling. Leidinggevenden initiëren, stimuleren en faciliteren.

*We gaan leren van en met elkaar. Dat doen we met respect, solidariteit, vertrouwen en verwondering. Competenties worden verhoogd en de sociale cohesie zal worden versterkt.

Doel is een goed georganiseerde school die in balans is op allerlei gebied: beleidsmatig, financieel en personele bezetting.

Stand van zaken	Doel /middel /werkwijze	Effecten voor leerlingen binnen einddoel, meting en tijd
9 H.1 De twee locaties van De Tweemaster : Groep 1 t/m 5 is op het Broekplein Groep 6 t/m8 is op het Regenboogpad.	Evaluatiepunten: *Iestijden/TSO *verkeer en veiligheid *onderwijskundige zaken *communicatie en PR *aanpassing gebouwen *niet onderwijskundige zaken	In school zien we een goede verdeling van de leerlingen. De school is daardoor rustig en overzichtelijk met genoeg ruimte voor iedereen. Intensief contact met leeftijdsgenoten. Leerlingen ontvangen instructie passend bij wat ze nodig hebben. Er is instructie in drie niveaus en voor nog meer efficiëntie wordt ook groeps doorbroken gewerkt. Gemiddelde groepen per leerjaar van 24 Vanaf schooljaar 2013-2014.
9 H.2 Aan de toiletten is al veel aandacht besteed. Op het RP zijn gegoten vloeren en nieuwe toiletten. Op beide locaties worden de toiletten goed schoongemaakt.	Kinderen gebruiken de toiletten netjes en zijn zich bewust van de noodzaak van hygiëne.	Er zijn schone toiletten. Leerlingen laten de toiletten netjes achter.
9 H .3 Ouders vinden het gebouw en de lokalen niet aantrekkelijk ingericht en slechts redelijk schoon. De locaties zijn voor de zomervakantie 2013 opgeruimd en schoongemaakt.	Aantrekkelijke gebouwen qua temperatuur en klimaatbeheersingsinrichting, uitstraling en verzorging.	We zien een schone en opgeruimde school met prettige ruimtes om te leren. Meting via evaluaties over andere organisatie, inrichting en verzorging. WMK

<p>9 H .4 In de zomer van 2013 zijn de pleinen aangepast. Op het RP is een Zoen en Zoef zone aangelegd.</p>	<p>Aantrekkelijk en veilig schoolplein op beide locaties. Leuke toestellen, afspraken over onderhoud. Aanwezigheid van kunst om de pleinen op te vrolijken. Pleinen geven duidelijker gezicht van de school.</p>	<p>Aantrekkelijke overzichtelijke schoolpleinen. Vrolijke kinderen, die zich goed vermaken op de pleinen. Meting door aanwezigheid mooie pleinen en vragenlijsten.</p>